

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de SAAMBINDER

GEREFORMEERDE GEMEENTE
DINTELOORD

07 (Niet) vergeten

08 Een herderlijke
afsluiting

12 Synode NRC

Israëls bederf

ds. A.T. Vergunst, Carterton

**De Heere was bedroefd over Zijn verkoren volk.
Ze zochten hun bescherming in de wind (Hos. 12:2).
Ze waren volop bezig met afgodendienst (Hos. 13:2).
Hun geld en genot, dat was hun god. Dat was niet alleen
dwaas, ze bedreven ook overspel met andere liefhebbers.**

► **Het heeft u bedorven,
o Israë!**

Hoséa 13:9

In het Bijbelboek Hoséa opent God echt Zijn hart. Diep laat Hij ons zien hoe beledigend, bezerend en ontorend het gedrag van Zijn geliefde volk voor Hem was. Zo daalt God af tot ons menselijk niveau, zodat we Hem goed zouden verstaan. In geen gedeelte van de Schrift doet de Heere God dit meer dan in de kleine profeten. Jammer toch, dat we die zó weinig lezen. Misschien denken we daarom wel veel te dogmatisch over God en te weinig persoonlijk.

Bij de voorpagina:

GEREFORMEERDE GEMEENTE DINTELOORD

Na een 'politieke rede' van ds. G.H. Kersten en ds. P. Zandt ontstaat er in 1928 in Dinteloord een (lees)gezelschap. In april 1929 wordt dit gezelschap reeds tot zelfstandige gemeente geïnstitueerd.

Na ruim twee jaar in een garage van Gebr. Verhagen aan de Molendijk bijeen te zijn gekomen, neemt ds. G.H. Kersten op 1 oktober 1930 een nieuw kerkgebouw aan de Wilhelminaweg in gebruik. Als de gemeente in 1953 in tweeën scheurt, verhuizen de 'synodalen' naar een zaaltje van de Gereformeerde Kerk. In 1964 betrekken zij een nieuw kerkgebouw aan de Westgroeneweg. Op 5 november 1982 neemt ds. G. Mouw de huidige 'Maranathakerk' (met 177 zitplaatsen) in gebruik met een preek over Psalm 26:8.

De geschiedenis van de gemeente is beschreven in 'Hoe lieflijk zijn Uw woningen'. De gemeente telt 71 belijdende leden en 57 doopleden..

Man en vrouw

In vers 4 van Hoséa 13 lezen we zo teer het woordje 'toch': 'Ik ben toch de HEERE uw God, van Egypteland af; daarom zoudt gij geen God kennen dan Mij alleen, want er is geen Heiland dan Ik'. Voelen we aan hoe 'bezeerd' God is? Hier zien we als het ware een trouwe man die zijn overspelige vrouw aanspreekt: 'Vrouw toch, weet je dan niet hoe ik je liefheb? Ben je dan vergeten hoe ik jaren geleden mijn hart aan je heb gegeven en hoe ik mijzelf in liefde aan je verbonden heb? Is er écht iemand anders dan ik?' 'O Israë!'. Dit woord (vers 9) heeft zo'n diepe lading. Zo zouden wij ons kind aanspreken: 'O, kind toch, wat heb je gedaan?'

De Heere had er pijn van, maar sprak ook over Zijn boosheid. Dat is geen kwade kant in God, want Zijn toorn is één van Zijn heerlijke eigenschappen. Zijn heilige toorn over de zonde is de jaloezie van de ware liefde. Als uw man of uw vrouw overspel pleegt, zouden we dan niet toornen met brandende jaloezie? Als dat er niet is, dan is onze liefde niet echt.

Maar zo is het niet bij de Heere. Zijn toorn over Zijn volk Israël was zo fel, omdat Zijn liefde zo diep was. In vers 8 vergelijkt Hij Zichzelf met een beer die beroofd is van jongen en met een leeuw die de wilde beesten verscheurde.

Mensen van de kerk

Goed, dit ging dus over het volk Israël, Gods uitverkoren volk. Laten we nu over onszelf denken. Zou het verkeerd zijn om ons, de kerkmensen van nu, te zien als het volk Israël van toen? Mogen we de lijn van de Joodse kerk van toen niet doortrekken naar de christelijke kerk van vandaag? God heeft ons immers onder de bediening van het genadeverbond gebracht. Dat wordt in elke doopdienst weer bezegeld en bekrachtigd. En iedere zondag spreekt God in het voorlezen van de heilige wet. Horen we dan nog

Hij zoekt ons hart, ons hele hart, zonder andere liefhebbers als kapers op de kust.

hoe Hij over Zichzelf spreekt: 'Ik ben de HEERE, uw God!' Vijf keer herhaalt Hij dit in Exodus 20. Wanneer de wet uit Deuteronomium 5 wordt gelezen, herhaalt Hij het zelfs negen keer! Zijn wij en onze kinderen ons nog van deze dingen bewust? Of hebben we deze waarheid al lang uitgehold, omdat het toch maar om een uiterlijke verbondsrelatie gaat? Laten we eens echt luisteren! Natuurlijk is God niet tevreden met een godsdienst waarin we ons achter een Bijbelkaft verbergen. Hij zoekt ons hart, ons hele hart, zonder andere liefhebbers als kapers op de kust.

'Het heeft u bedorven, o Israël' (Hos. 13:9). Dat bederf begint altijd in het hart. Luister hoe God het uitspreekt in Hoséa 11:7: 'Want mijn volk blijft hangen aan de afkering van Mij; zij roepen het wel tot den Allerhoogste, maar niet één verhoogt Hem'. Afkering is miskening van de genade. Dat begint altijd in het hart, maar het sijpelt vervolgens door in alles wat we doen. Dan wordt onze stille tijd korter en minder. Dan spreekt het geweten niet meer zo teer. Dan beginnen we te wankelen in onze gehoorzaamheid aan de Heere. Het kerkgaan wordt een sleur. Het gebed verzandt in een reeks van clichés. De wereld voelt niet meer zo heidens. Herkennen we het? Bedenk eens hoe zeer dit doet bij Hem Die ons met Zijn

liefde omringt. Hij zocht ons op als een verloren schaap en zette ons in Zijn weide (Ps. 95:7), terwijl Hij vele andere verloren schapen in de woestijn van valse godsdienst achterliet.

Zonden en ongerechtigheid

We zijn albedervers. We bederven het, niet zomaar een keer, maar telkens weer. Zelfs na ontvangen genade. Zullen we het erkennen? Zullen we ophouden met ons te blijven verontschuldigen? God heeft dat allemaal al zo vaak gehoord. Adam begon ermee en we apen hem nog steeds na. God hoort liever wat David zei: 'Mijn zonde maakte ik U bekend, en mijn ongerechtigheid bedekte ik niet' (Ps. 32:5).

En u, die uw zonde nog steeds niet tot in uw geweten als zonde ervaart, ga met het boek Hoséa eens op de knieën. Lees en herlees, en bedenk dat God persoonlijk tot u spreekt. 'Het heeft u bedorven, o Israël'. Wat bedorven is, gooien wij weg. Toch doet God dat niet, ook niet met het volk van Israël. Dat kan Hij niet. Zijn trouw aan Zijn verbond is niet afhankelijk van onze trouw. Als dat zo was, dan was er geen hoop meer. Dat wordt in het boek Hoséa zo beeldend voorgesteld, als Hoséa zijn overspelige vrouw weer in liefde gaat opzoeken.

Met dit woord wil God ook vandaag ons hart raken. Met Zijn dringende liefde staat Hij op de drempel van uw leven. Hoor Zijn Woord: 'Bekeer u, o Israël, tot den HEERE uw God toe; want gij zijt gevallen om uw ongerechtigheid. Neemt deze woorden met u, en bekeert u tot den HEERE; zegt tot Hem: Neem weg alle ongerechtigheid, en geef het goede, zo zullen wij betalen de varren onzer lippen. Assur zal ons niet behouden, wij zullen niet rijden op paarden, en tot het werk onzer handen niet meer zeggen: Gij zijt onze god' (Hos. 14:2-4). Wat gaan we met deze roepstem doen? ♦

Uit:
MEER DAN OVERWINNAARS
ds. G.H. Kersten
(uitg. De Banier, 1953).

Zou ik verhalen van... Barak?

Hebreeën 11:32

BARAK

God wordt van het zaad Jakobs vergeten. Hij, Die Zijn weldaden aan Israël zo onuitsprekelijk groot gemaakt had, Die uit Egypte Zijn volk had opgehaald en veertig jaren lang Zijn wonderen verheerlijkte in de woestijn, Hij Die Kanaäns sterkten brak en volkeren verdierf, om het land der belofte aan Zijn volk te geven. Deze God wordt van Jakobs zaad vergeten en verloochend. Zijn eigen volk doet wat kwaad is in Zijn oog.

Hoe moet het ons gedurig op het alderdiepste vernederen, en beschamen dat ons hart dit verderf opwerpt. Hoe onmisbaar zijn daarom de kastijdingen Gods voor degenen die Hem vrezen. Roede en bittere tegenheden moeten dienen om Gods afhoerend volk tot Hem te doen wederkeren. De zonde wordt zo duur betaald, zo bitter betreurd. Eerst is de zonde een vijand van verre, dan één van nabij, thans één die zich in Kanaän heeft genesteld. Daardoor tuchtigt God Zijn volk. Het moge ons de zonde meer en meer doen vrezen!

Met geweld onderdrukt Jabin het Israël Gods, twintig jaren lang. Er is spies ter bevrijding noch schild ter beschutting meer. Het lijden wordt ondraaglijk. Dáár moet het komen. Tot zo lang houdt het volk het vol. Dan pas roept het tot de Heere. Ja, zo lang God voor het laatst gehouden. Met beschaming moeten wij het niet eens, maar telkens weer erkennen: tot het uiterste houdt Gods volk vol. Totdat God het hart verbreekt. Het is Zijn werk. Hij is

- ▶ de Eerste en de Laatste. Door Hem alleen zal Zijn volk tot Hem wederkeren, opdat Hij het verlosse en het opnieuw aan Hem verbindt. Zo deed Hij door Barak.

Barak was van Kedes-Naftali, de stam die door Sisera het zwaarst was onderdrukt. Door Debora, de profetes, is Barak het woord des Heeren gebracht, dat hij met tienduizend man Sisera slaan zal aan de Kison. Een onmogelijke eis die aan Barak wordt gesteld! Sisera heeft 900 ijzeren strijdwagens. Wat vermag daartegen het voetvolk van Barak? Bovendien moet hij met de zijnen de Thabor beklimmen, en zich daar op de top geheel laten insluiten. Voorwaar, de Heere doet wonderen, maar steeds door het menselijk onmogelijke heen. Zo zal de verlossing van Zijn volk steeds blijken Zijn werk te zijn. Dat is het. God drijft Sisera's leger voort, de trechter van de vlakke in. In de gezwollen wateren van de Kison komen paarden en wagens en ruiters om. De Heere is God! Hij Die Farao en zijn ruiters ombracht in de zee, verderft de Kanaänieten in de Kison.

Barak heeft geloofd! Voorwaar, anders was hij niet uitgetrokken, had hij de strijd niet durven wagen. Zijn legertje vermocht niets tegen de macht van de Kanaänieten. Maar de zonde van het volk riep om wraak. Door het geloof mocht Barak de genade Gods omhelzen en verzoening vinden voor de schuld. Door het geloof heeft hij Gods Woord, dat hem riep, aanvaard. Door het geloof heeft hij de sterkste legermachten niet gevreesd. Waarom begeert hij dan dat Debora met hem ten strijde trekt? Omdat Debora een profetes was, opdat hij uit haar mond het Woord des Heeren vernemen zal, opdat het volk door haar woord bezielde de strijd zal wagen.

Een vrouw zal de overste van de vijand doden, niet hij, niet Barak. Gods roepend Woord had Barak genoeg moeten zijn. Maar ook al zoekt Barak bij Debora steun, het geloof deed hem de strijd ter overwinning kampen. ♦

▶ volgende week het vervolg

Radicale ommekeer

W. Fieret, Leerdam

Waarom zes artikelen over de negentiende eeuw?

Die eeuw is niet zo bekend onder ons. Uit de zeventiende en achttiende eeuw en uit de twintigste eeuw kennen we heel wat personen: Er zijn scholen naar die zeventiende- en achttiende-eeuwen vernoemd: het Van Lodensteincollege, het Hoornbeek College, de Fruytier scholengemeenschap, de Hellenbroekschool in Zwijndrecht, de Comrieschool in Kruiningen, de Teellinckschool in Achterberg. De rij is nog langer te maken.

Uit de twintigste eeuw kennen we ook heel wat predikanten: Kersten, Zandt, Boone, Kok, Tj. en S. de Jong, Du Marchie van Voorthuysen, Mallan, Velema, Vergunst en anderen. Er zijn diverse Kerstenscholten, in Tholen is er zelfs een Kerstenstraat. Misschien zijn er nog wel andere dorpen waar een straat met die naam getooid is. In Barneveld heb je de Fraanjeschool, in Terneuzen de Aangeenbrugschool en in Goes en Veenendaal de Steenblokschool.

Die namen roepen herkenning op. Opmerkelijk is dat de negentiende eeuw in dit opzicht een soort witte vlek is. Wie kan zo maar een predikant opnoemen uit de negentiende eeuw? Ja, de predikant van de Afscheiding kunnen de meeste mensen wel noemen: Hendrik de Cock uit Ulrum. Misschien nog Kohlbrugge of Van

den Oever, maar dan houdt het wel op. O ja, oefenaar Wulfert Floor, de landbouwer uit Driebergen en ds. Ledeboer uit Benthuizen.

Met een knipoog naar de titel van het boek van ds. A. Moerkerken "De witte bladzijde" (Houten, 2012) besteden we de komende weken aandacht aan die 'bladzijde', de negentiende eeuw, die in het collectieve geheugen van reformatorisch Nederland niet zo sterk aanwezig is. Toch was het een eeuw waarin op kerkelijk gebied heel wat gebeurde.

Aanloop naar de witte bladzijde

'Vrijheid, gelijkheid, broederschap!' Dat was de leuze van de Franse Revolutie (1789-1799). Weg met de traditionele godsdienst. De godin van de rede, het verlichte menselijke verstand, werd vereerd. Er vond in

grote Europese land een beeldenstorm plaats. Alles wat herinnerde aan godsdienst, moest opgeruimd worden. De Franse koning werd afgezet en zelfs ter dood gebracht. Een radicale ommekeer. De Fransen hielden hun ideeën niet voor zichzelf. Ze wilden hun revolutie exporteren. Ook andere landen moesten delen in de grote voordelen van het nieuwe denken. In 1795 was ons land aan de beurt om van de oude christelijke denkbeelden bevrijd te worden. Generaal Pichegru trok met zijn leger zonder al te veel problemen over de bevroren rivieren ons land binnen. De geestverwanten van de Fransen in ons land waren blij. Zij verwelkomden de Fransen met enthousiasme. Deze patriotten beschouwden zichzelf als echte vaderlanders, die het goede met ons land op het oog hadden.

Stadhouder Willem V verliet het land en vertrok naar Engeland. Aangrijpend waren zijn afscheidswaardes: 'De ware bron van onze ongelukken moeten wij zoeken in de nationale zonden en ongerechtigheden, waaraan zich de inwoners van Nederland (...) hebben schuldig gemaakt, en ik zelve mij voor de Alwetende niet verontschuldigen kan. God heeft een twist met Nederland, en heeft dat niet alleen gedurende het afgelopen jaar duidelijk doen blijken in de mislukking van alle in het werk gestelde pogingen, maar ook in de laatste dagen daar Hij de felle vorst -het voornaamste verdedigingsmiddel om den Fransen de intocht te beletten- tot

► De leuze van de Franse revolutie: Vrijheid, gelijkheid, broederschap.

een gebaande weg maakte om de Republiek te overheersen'. Willem V riep op tot verootmoediging: de hand op de mond.

Dansen én treuren

Als symbool van de nieuwe tijd werden op pleinen in steden en dorpen vrijheidsbomen neergezet. Vaak waren dat palen die versierd waren met lichtjes, vlaggen, bloemen en allerlei andere versierselen. Mensen dansten erom heen, vierden feest en gaven uiting aan hun dankbaarheid voor de 'bevrijding'. De bomen werden gezien als een soort altaar voor de revolutionaire bevrijding. Ze mochten niet omgehakt of verwijderd worden. Lang niet iedereen was zo blij en dankbaar. Velen waren vol verdriet. Wat was er van het land terechtgekomen?

Toen begin 1795 de Bataafse Republiek officieel werd uitgeroepen, was het nog maar elf jaar geleden dat ds. Theodorus van der Groe overleden was. Hij werd later gezien als de laatste vertegenwoordiger van de Nadere Reformatie. In onder meer zijn

biddagspreken had hij ernstig gewaar-schuwd tegen de nieuwe denkbeelden en andere zonden. In 1773 wees hij op de valse godsdiensten in het land en op het bespotten van 'onze allerheiligste Hervormde leer die met zoveel goed en bloed verkregen is'. 'De Heere weet wat een menigte er nu in het land gevonden wordt van atheïsten, libertijnen en anderen'. God zal Zijn straffende hand over het land uitstrekken, zo hield hij zijn hoorders voor. Ook voor de stadhouder, zo lazen we, was het duidelijk dat de ingrijpende gebeurtenissen een gevolg waren van de zonden.

Geen wederkeer

Nadat Frankrijk, waar toen Napoleon inmiddels regeerde, was verslagen, werd ons land weer zelfstandig. De nieuwe denkbeelden verdwenen echter niet. De bevrijding bracht geen wederkeer tot God. Tegen het modernisme hadden Bijbelgetrouwe mensen grote bezwaren. Een van hen was Isaac da Costa. Precies twee eeuwen geleden schreef hij zijn bekend geworden boekje: "Bezwaren tegen de geest der eeuw". ♦

► wordt vervolgd

Verzoening door voldoening

ds. G. Clements, Gouda

Waarom stierf de Heere Jezus aan het kruis van Golgotha? Op deze vraag worden verschillende antwoorden gegeven.

Vrijwel geen historicus betwijfelt dat de historische Jezus werd gekruisigd. Over de oorzaak en de betekenis van deze kruisdood lopen de meningen uiteen. Seculiere historici zien Zijn dood als 'een betreurenswaardige samenloop van omstandigheden'. Zo eindigt meestal het leven van moedige personen, aldus wetenschappers die de Bijbel niet serieus nemen. Maar ook onder theologen en predikers zijn er veel dwalingen. Gelukkig gaf God altijd weer knechten die de Bijbelse lamp helder lieten branden. Wij belijden met de kerk der eeuwen de verzoening door voldoening. We gaan de worsteling om deze waarheid in dit artikel na. We geven hiermee de globale lijn weer van de hoofdstukken 3 (historische ontwikkeling) en 5 (eigentijdse dogmatische discussie) van het boek "Verzoening door voldoening".

Verzoening door voorbeeld

Veel moderne theologen zitten op het spoor van dr. H. Berkhof († 1995). Hij zag Jezus' sterven als het gevolg van de levensweg die Hij vrijwillig gekozen had. Jezus was bereid voor Zijn ideaal, het Koninkrijk van God, de hoogste prijs te betalen. Jezus is in deze visie hoogstens een voorbeeld en inspiratiebron. Wie Jezus volgt, geeft daarmee handen en voeten aan een nieuw menswaardig bestaan in onze chaotische wereld, ook al kost het je leven. Zo'n navolger was bijvoorbeeld Martin Luther King, die zijn strijd voor de emancipatie van zwarte Amerikanen met de dood moest bekopen. Er wordt beweerd dat de middeleeuwse theoloog Abaelardus († 1142) als eerste hiermee

gekomen is. Abaelardus beleed echter ook de verzoening door voldoening.

Verzoening door overwinning

Een andere opvatting die vandaag terrein wint, is die van verzoening door overwinning. De Zweedse theoloog Gustaf Aulén (1879-1977) bracht deze opvatting naar voren in zijn boek "Christus Victor". Hij stelde dat Christus als Zoon van God in een strijd van kosmische omvang de kwade machten heeft overwonnen. Hij behaalde de overwinning op geweldloze wijze. Het boek verscheen in een tijd waarin Europa zich herstelde van een ongekend militair bloedvergieten in de Eerste Wereldoorlog. Deze verzoeningsgedachte sprak onmiddellijk aan. Geweldloos het kwaad bestrijden, zoals Jezus deed, is voor velen de Bijbelse weg van verzoening. Volgens Gustaf Aulén was dit ook de opvatting van de vroege kerkvaders, zoals Irenaeus van Lyon († 202). Het manco van zijn opvatting is dat hij de teksten van de kerkvaders filterde ten gunste van de eigen visie.

Verzoening door voldoening

Christus is in Zijn borgwerk zeker Overwinnaar geweest. Hij heeft de overheden en de machten uitgetogen en over hen getriomfeerd, schrijft Paulus (Kol. 2:15). Christus is ook voorbeeld. Petrus schrijft dat Christus in Zijn lijden ons een voorbeeld heeft nagelaten. 'Christus heeft voor ons geleden, ons een voorbeeld nalatende, opdat gij Zijn voetstappen zoudt navolgen' (1 Petr. 2:21). Maar is daarmee alles gezegd? Verliezen we zo niet een belangrijke kern van de Bijbelse leer van verzoening als

we hier een punt zetten? In de Bijbel lezen we dat Christus gewillig boog onder het recht van God, de toorn heeft gestild en de schuld verzoend voor al de Zijnen. Alle moderne verzoeningstheorieën lopen hier met een grote boog omheen. Toch is dit de Bijbelse hoofdlijn. Het Paaslam was eeuwenlang de heenwijzing naar Christus' plaatsvervangend zoenoffer. Jesaja 53, hét Evangeliehoofdstuk in het Oude Testament, heeft deze plaatsbekleding zo indrukwekkend verwoord. 'De straf die ons den vrede aanbrengt, was op Hem, en door Zijn striemen is ons genezing geworden' (Jes. 53:5). Deze profetie kreeg vervulling in het Nieuwe Testament: 'Zie, het Lam Gods, Dat de zonde der wereld wegneemt' (Joh. 1:29) Het is de prediking van de zendingsapostel Paulus geworden. 'Want Dien Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt' (2 Kor. 5:21). De moderne verzoeningsopvattingen halen het hart uit de Bijbelse boodschap weg, met grote gevolgen voor de Bijbelse vroomheid.

Vroomheid

Voor Calvijn wordt de Bijbelse vroomheid gekenmerkt door zelfverloochening, kruis dragen en vreemdelingschap (Inst. III. 7-10). Clemens van Rome († 101) schreef in de eerste eeuw: 'Want als de Heere zo nederig is geweest, wat moeten wij dan doen die onder het juk van de genade zijn gekomen?' Dit 'stervende leven' ontbreekt in de moderne verzoeningsgedachte. 'Verbeter de boze wereld' is het devies, maar men vergeet de boosheid van het eigen hart. De bekende dogmaticus Herman Bavinck († 1921) was in zijn tijd al bezorgd over deze activistische houding. Hij schreef: 'Het is of wij niet meer weten wat zonde en genade, wat schuld en vergeving, wat wedergeboorte en bekering is'. Laten wij deze waarschuwing ter harte nemen en blijven bij de apostolische prediking van verzoening door het Lam Gods. Gezegend, 'die het Lam volgen, waar Het ook heengaat' (Openb. 14:4). ♦ ▶ wordt vervolgd

N.a.v. Ds. G. Clements e.a. (red.), "Verzoening door voldoening. Een theologische verkenning" (Semper Reformanda Reeks, deel 3); uitg. De Banier, 2023; 415 blz; € 32,50.

(Niet) vergeten

P. Schalk, Veenendaal

Ja, daar werden we allemaal toch wel even stil. We liepen met z'n allen op de begraafplaats. Tussen duizenden kleine zerken, met militaire precisie geplaatst, en perfect bijgehouden grasvelden. Er stond een boom die treurigheid en kracht uitstraalde.

Misschien herkent u het. Die herinneringen van vakanties, vroeger, met het hele gezin. De kinderen mopperden goedmoedig op pa, als we voor de zoveelste keer een kerk binnenliepen. Even maar, natuurlijk, zomaar om even te kijken. Met een beetje geluk was er een orgel, en hadden we een neef bij ons die fantastisch kon spelen. Dan konden we zingen. En daarna ging het natuurlijk weer verder, op weg naar wat we die dag eigenlijk wilden gaan doen. En dan, soms, plotseling zo'n militaire begraafplaats. Ja, daar stopten we ook altijd wel even. Wat was er dan te zien? Opeens zagen we het, al die onafzienbare rijen zerken. We probeerden ons in te denken wat dat betekende: die onbekende namen, en dan waar al die gesneuvelden vandaan waren gekomen. Ver van hun eigen land, ver van hun eigen huis, ver van hun eigen geliefden. Ze waren gekomen, om hier te sterven voor onze vrijheid. Ja, toen werden we allemaal toch wel even stil.

Verschrikking

En dan te bedenken dat er oneindig veel meer naamlozen zijn geweest.

Mensen die geen wapens droegen. Mensen die geen kwaad hadden gedaan. Mensen die rustig hun leven dachten te leiden in hun huizen, hun werkplaatsen, hun gezin, hun synagoge. Mensen die maar op één manier afweken van alle andere mensen in hun straat, hun wijk, hun stad. Ze waren Joods! En dat mocht niet. Dus waren ze niet meer welkom op school, op hun werk, in een restaurant, in het park, op straat. Mensen die (soms) voelden aankomen wat onvermijdelijk leek. Dat ene moment, die klop op de deur, die harde stemmen. Er werden ook een paar jochies meegenomen. Alleen, die ene was eerst niet gevonden. Die was, weggedoken onder de tafel, over het hoofd gezien. Maar toen hij hoorde dat zijn jongere broertje werd meegesleurd, toen kwam hij ook tevoorschijn. Hij liet zijn broertje niet in de steek. Samen werden ze weggevoerd, naar Auschwitz, naar de dood. Miljoenen werden er weggevaagd, na onbeschrijflijke ontberingen. Ze werden weggewist, uit de boeken, uit de geheugens, uit de samenleving. Miljoenen vonden er de dood, omdat

anderen zich superieur achtten, en geen boodschap hadden aan het verdriet en de angst en de pijn en de honger en het moederleed en de panische angsten en de onmenselijke beulen en de vuiligheid en de ziekte en de martelingen en de dood. De Holocaust!

De Holocaust

Het woord 'holocaust' is al oud, want in de oudheid betekende het 'brand-offer'. Later werd het woord af en toe gebruikt voor een massamoord met vuur. Maar na de Tweede Wereldoorlog is het een geschiedkundige term geworden, met een lidwoord en een hoofdletter: de Holocaust.

Wat is dat? Die vraag klinkt steeds vaker. Steeds meer jongeren weten niet waar het dan over gaat. Toets maar even in, op je mobieltje, even scrollen naar de betekenis, en dan vind je het al: Holocaust, ook wel Shoah genoemd, was de systematische Jodenvervolgving en genocide door de nazi's en hun bondgenoten voor en tijdens de Tweede Wereldoorlog. Er werden ongeveer 6.000.000 (zegge zes miljoen) Europese joden vermoord. De moorden vonden grotendeels plaats in vernietigingskampen in gaskamers en bij massa-executies. Wist je dat niet? Pak eens een boek of scrol eens verder op internet. Kijk even naar wat gruwelijke foto's van uitgemergelde gevangenen. Prent het in je hoofd en in je hart: dit gebeurt er dus als de ene mens de andere mens niet moet.

Nooit meer

Dat mag nooit meer gebeuren. Ja, dat hadden we onszelf beloofd na de verschrikkingen van de Tweede Wereldoorlog. Maar inmiddels zijn er nog steeds oorlogen en geruchten van oorlogen. Misschien schrikken we wakker. Misschien gaan we ons herinneren wat er zomaar gebeuren kan, als de machthebbers der wereld tegen elkaar opstaan, als de mens der zonde zich openbaart. In Nederland ging het om 102.000 Joden die afgevoerd, gemarteld en gedood werden. Om je een idee te geven: zoveel mensen wonen er ongeveer in Delft, of in Deventer, of in Venlo. Of ben je vergeten waar dat ligt? ♦

Een herderlijke afsluiting

ds. G.J. van Aalst, Nieuw-Beijerland

Met het ‘Besluit van de Dordtse Leerregels’ bedoelen we het uitgebreide nawoord dat aan de belijdenis van Dordt is toegevoegd. Bij de meeste belijdenisgeschriften ontbreekt zo’n nawoord. Denk maar aan de twee die we kennen. De Nederlandse Geloofsbelijdenis eindigt in artikel 37 met het laatste oordeel. De Heidelbergse Catechismus besluit met de uitleg van het volmaakte gebed en het woord ‘Amen’.

‘En dit is de naakte, eenvoudige en oprechte verklaring van de rechtzinnige leer der vijf artikelen, die in Nederland in verschil zijn’.

Hoewel het Besluit dus niet letterlijk tot de vier hoofdstukken van de Dordtse Leerregels behoort, heeft het er inhoudelijk alles mee te maken. Als zodanig heeft het voor ons dezelfde waarde. Het is daarom goed om er nader kennis mee te maken. Wanneer we dit Besluit de komende weken gaan lezen, zal hopelijk duidelijk worden wat de beweegredenen van onze vaders zijn geweest om dit slotwoord toe te voegen. Twee redenen kunnen we alvast noemen: men wilde nader verduidelijken, en er waren pastorale redenen voor. Er mogen geen misverstanden ontstaan bij zulke wezenlijke stukken van onze belijdenis rond: de verkiezing (hoofdstuk I), de verkiezing die in Christus is (hoofdstuk II), de weg naar Christus door wedergeboorte (hoofdstuk III/IV) en het blijven bij Christus door volharding (hoofdstuk V).

In het Besluit onderscheiden we zes gedeelten. Voor het overzicht noemen we die alvast, zodat u weet wat u de komende weken te wachten staat.

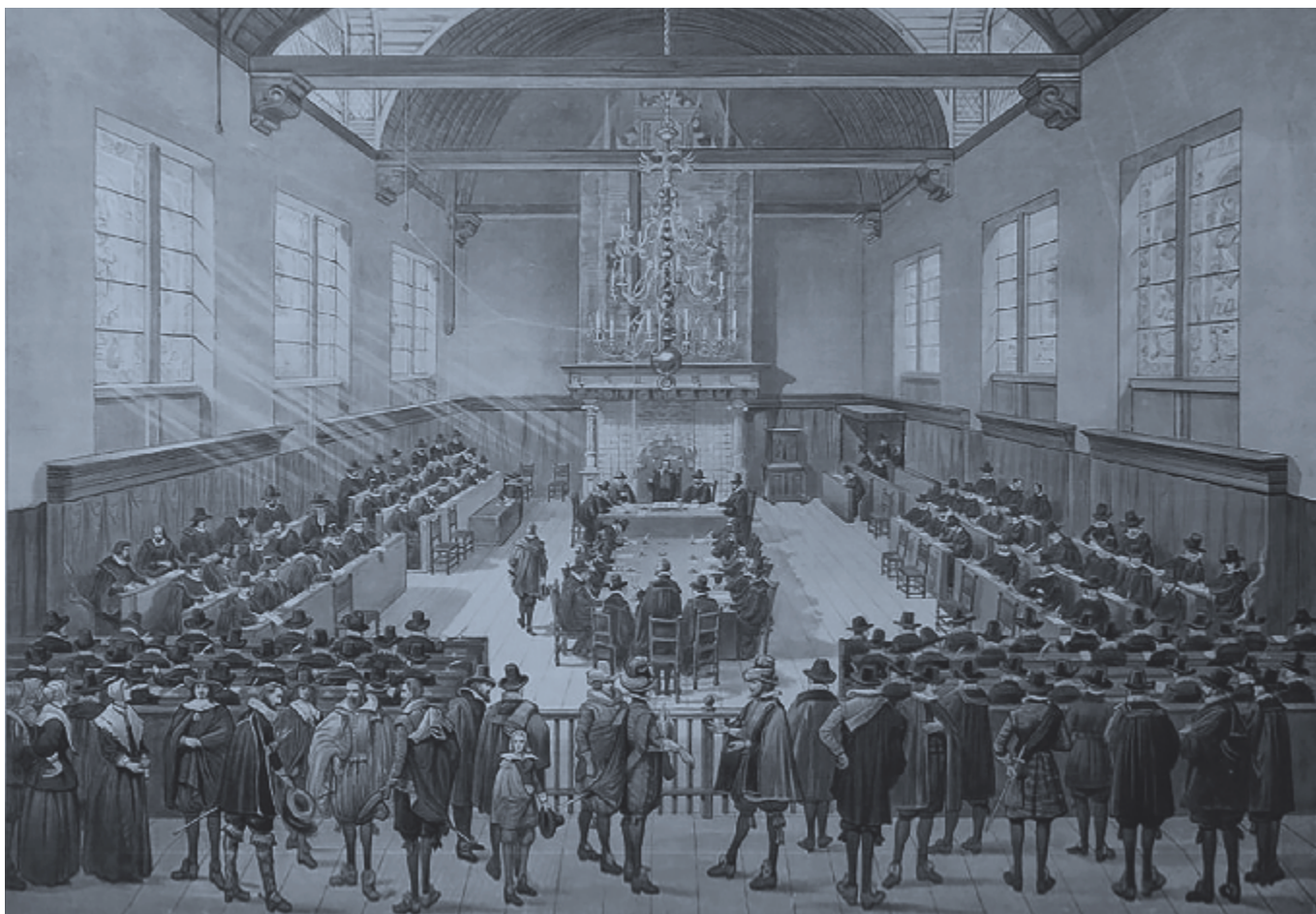
1. De oprechte band met het Woord wordt benadrukt

2. Acht beschuldigingen van de remonstranten worden met verfoeiing verworpen
3. De leer van de kerk moet naar haar belijdenisgeschriften worden beoordeeld
4. Er zijn vier vermaningen aan het adres van de tegenstanders
5. Er zijn twee vermaningen aan het adres van de dienaren des Woords
6. Er volgt een afsluiting, respectievelijk gericht aan de kerk (zie 3), de tegenstanders (zie 4) en de dienaren des Woords (zie 5).

Het verschil

‘En dit is de naakte, eenvoudige en oprechte verklaring van de rechtzinnige leer der vijf artikelen, die in Nederland in verschil zijn’. Zo begint het Besluit. Van alles wat hiervóór beleden is, wordt dus gezegd dat het een ‘verklaring’ van de geloofsleer vormt. Met de Schrift in de hand wordt uitgelegd wat bijvoorbeeld in artikel 16 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis wordt bedoeld met ‘Gods eeuwige verkiezing’. Dit is het geloofsartikel waarmee de remonstranten grote moeite hadden. Zij brachten dat in een bezwaarschrift aan de synode onder woorden in ‘de vijf artikelen van de remonstranten’. De synode van Dordrecht reageerde daarop met ‘de vijf artikelen tégen de remonstranten’. Hoofdstuk I van de Leerregels reageert dus op hoofdstuk I van de remonstranten, enzovoort. Hierboven werd daarvan een samenvatting gegeven.

‘De vijf artikelen tegen de remonstranten’ zijn echter geen vijf maar vier hoofdstukken. Het derde en vierde hoofdstuk zijn samengevoegd onder de vreemde aanduiding ‘hoofdstuk III/IV’. Dat heeft natuurlijk een oorzaak. In het derde hoofdstuk van de remonstranten stonden namelijk niet direct dwalingen, al waren de remonstranten wel experts in vage en dubbelzinnige formuleringen. In hun hoofdstuk IV blijkt echter h^oe ze het bedoelen: het toepassende Geesteswerk houden ze voor wederstandelijk. De mens kan dat kennelijk tegenhouden, als hij het

niet wil en niet meewerkt. Toen zijn de vaders van Dordt ertoe overgegaan om in een samengevoegd hoofdstuk III/IV te reageren op die beide hoofdstukken. Het zijn dus vier artikelen (hoofdstukken) tegen de remonstranten, als reactie op de vijf van de remonstranten.

De toepassing

In dit samengevoegde hoofdstuk III/IV liggen lessen voor het heden. Op welk punt gaan de remonstranten geheel andere wegen? Als het gaat om de toepassing van het heil! Als het gaat om vragen als: Hoe leer ik Jezus kennen? Is wedergeboorte noodzakelijk? Hoe werkt Gods Geest de bekering en het geloof? Bij deze vragen gaat het bij de remonstranten verkeerd. Anders gezegd: de formuleringen klinken nog wel 'bekend', maar de toepassing en de (geloofs)beleving liggen totaal buiten de Schrift. Het verhaal klinkt wel aardig, maar de toepassing en de beleving zijn vreemd aan de norm van Gods Woord, en dus aan de beleving van de kerk der eeuwen. Remonstranten lopen niet op klompen maar op slossen. Dit lopen op slossen

‘De vijf artikelen tegen de remonstranten’ zijn echter geen vijf maar vier hoofdstukken.

wordt echter vaak niet onderkend. Daarom is het toepassende hoofdstuk III/IV nog steeds van zo groot belang!

Oprecht

Van deze verklaring wordt dus beleden dat die 'naakt, eenvoudig en oprecht' is. Er wordt niets aan aankleding gedaan. Het is puur en het spreekt eenvoudig de Schrift na. Er wordt niet gespeculeerd en

geredeneerd, zoals remonstranten van alle tijden dat zo goed kunnen. Het heeft ook niets met kerkpolitiek te maken, want het wordt oprecht voor God en mensen zo beleefd en beleden.

Let nog eens op de drie bijvoeglijke naamwoorden bij 'verklaring': naakt, eenvoudig en oprecht. Dit is de eerlijke taal van Dordt, dit is de naakte waarheid, direct, eenvoudig en onduidelijk. Hierover mag geen verschil zijn. Maar de kerk in Nederland werd er toch 'gevaarlijk door beroerd', in verwarring gebracht. Dan blijft er niets anders over dan te oordelen uit het Woord Gods en de daarmee overeenstemmende belijdenisgeschriften. Dat waren tot 1618/19 alleen nog maar de Nederlandse Geloofsbelijdenis en de Heidelbergse Catechismus. Wij kennen nu dus ook de Dordtse Leerregels.

Onze vaders nemen het nauw met de trouw aan het zuivere Woord en vervolgens aan onze gereformeerde belijdenis. De Heere geve dat wij dat in oprechtheid ook mogen doen! In beleven en belijden. ♦

► wordt vervolgd

Kerkbouw op Noord-Beveland

L. Vogelaar, Scherpenzeel

Aan de Oost Havenstraat in Colijnsplaat staat een kerkje, 91 jaar oud. Er worden al 33 jaar geen diensten meer gehouden. 'Sinds het geen kerk meer is, is het altijd een timmermanswerkplaats geweest', zegt de fietsenmaker van schuin tegenover.

'Schrik niet van de rommel', verontschuldigt eigenares C. de Jong zich als ze de deur opendoet. 'Mijn zoon maakt hier kunststof kozijnen'. Aan de voorkant is het fraaie metselwerk boven de deur verdwenen. De kerkraden zijn nog origineel. Binnen is aan de verf op de betimmering te zien waar de banken stonden. Waar vroeger de preekstoel was, zijn in de achtergevel twee grote mendeuren aangebracht. Zo kon de camper naar binnen. Onder de orgelgalerij liet De Jong een grotere zolder aanbrengen. Links achterin is de deur naar het consistoriekamertje. Het plafond is er laag; de witte verf bijna helemaal afgebladderd. Buiten is er een deur naar het toilet dat tegen de consistoriekamer aangebouwd is.

▶ Vroegere kerk aan de Oost Havenstraat

Hobbyruimte

Mevrouw De Jong woont pal tegenover het kerkje, samen met de gereformeerde emerituspredikant ds. A.C. Poley, die diaken is in de PKN. Hij herinnert zich hoe hij hier rond 1978 een leesdienst bijwoonde, met de Bijbelclub van studentenvereniging SSR-Utrecht waarmee hij in een vakantiehuisje verbleef. 'Niemand groette ons'.

De Jong kwam hier in 1988 wonen. Een jaar later ging het kerkje dicht. Aannemer H. Poortvliet kocht het gebouw. 'Hij verkocht het in 2001 aan ons. Mijn man gebruikte het als hobbyruimte. Door het gebouw te kopen, voorkwamen we dat het in handen van een projectontwikkelaar zou komen. Dan zouden we misschien

▶ Sinds 1989 werkplaats

iets tegenover ons krijgen wat we niet wilden. De grond aan de andere kant van het PTT-huisje naast de kerk hadden we al eerder gekocht'.

Frankianen

De Gereformeerde Gemeente van Colijnsplaat bestond ruim 58 jaar, maar had een lange voorgeschiedenis. De Iedeboeriaanse predikant ds. D. Janse correspondeerde al met verschillende mensen in het dorp op Noord-Beveland. Later ontstond er een vrije Oud Gereformeerde Gemeente, die werd bediend door ds. L. Franke (1913-1922) en ds. F. Kraaijeveld (1940-1942).

Een aantal leden kwam in 1919 buiten deze gemeente te staan. Volgens een krantenbericht waren ze 'van vurige voorstanders tot heftige tegenstanders van ds. Franke veranderd'. Twaalf jaar waren ze van een kerkgebouw verstoken. In de woning van D.C. Hage kwamen ze 's zondags bijeen om een preek te lezen. Ze spraken wel over de bouw van een kerk, maar het kwam er aanvankelijk niet van. In maart 1931 vroegen ze of ze het kerkje van de Oud Gereformeerde Gemeente aan de Molenweg mochten kopen, 'doch de Frankianen, die soms met 5 à 15 man kerkten, gaven het niet af'.

L. van Gilst belegde vervolgens een vergadering om te beraadslagen wat er nu moest gebeuren. J. Tazeelaar (1873-1939), die ouderling in de Oud Gereformeerde Gemeente was geweest en daar oefenaar Franke tot predikant had bevestigd, had de leiding. Er werd besloten een gemeente

▶ Consistoriekamer

De verborgenheid bij de genezing

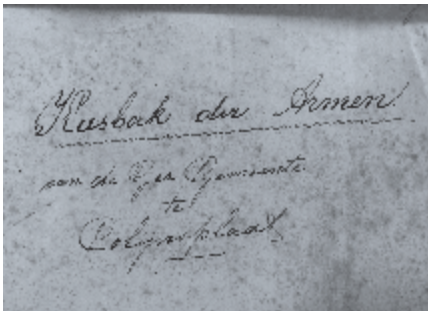
ds. C.A. van Dieren, Uddel

te stichten. Ds. G.H. Kersten gaf aan dat ze zich bij de kerkenraad van Kortgene moesten melden. Tijdens een vergadering in mei 1931 onder leiding van ds. J.D. Barth werd J. Tazelaar tot ouderling en J.J. de Krijger tot diaken gekozen. Ds. Barth voer opnieuw over naar Noord-Beveland en kwam hen bevestigen. Daarmee institueerde hij de gemeente. Datum en tekst zijn onbekend; wel weten we dat het bestaan van de gemeente op 20 juli bij de overheid werd gemeld.

Kerkbouw

De nieuwe gemeente kocht een deel van de grond van H. Wabeke 'aan den oostelijken Achterweg'. Er was echter niet genoeg geld om een kerk te bouwen. Daarom werd drie keer via een advertentie in dagblad De Banier om een lening gevraagd. Uiteindelijk kreeg de gemeente een hypotheek van W. van Ginkel in Zeist. Daarna ging het snel. P. Hubregtse uit 's-Gravenpolder maakte bestek en tekening. Ouderling Tazelaar legde op 30 juni 1931 de eerste steen, waarbij hij sprak over Mattheüs 7:24 en 25. Reeds op 19 september werd het gebouw opgeleverd en zes dagen later nam ds. Barth het in gebruik. Hij sprak over Psalm 51 vers 20: 'Doe wel bij Sion naar Uw welbehagen, bouw de muren van Jeruzalem op'. Tijdens een ledenvergadering werd gevraagd wie er koster wilde worden. Drie van de dertien aanwezigen gaven zich op, waarna J. Hage werd gekozen. De koster had 'gratis vruchtgebruik van de grond rond de kerk en het recht om water uit de kerkenbak te verkopen à 2 cent per emmer'. ♦

► wordt vervolgd

► Boekhouding van de diaconie

**Zij dan zeiden tot hem: Hoe zijn u de ogen geopend?
Hij antwoordde en zeide: De Mens genaamd Jezus maakte
slijk en bestreek mijn ogen en zeide tot mij: Ga heen naar het
badwater Silóam en was u. En ik ging heen en wies mij,
en ik werd ziende. Zij dan zeiden tot hem: Waar is Die?
Hij zeide: Ik weet het niet.**

Johannes 9 vers 11 en 12

De man die blind was en nu ziet, bevestigt dat hij het is die bedelde. Daarna vertelt hij over de Mens Jezus, Die hem naar het badwater Silóam stuurde om zich te wassen. 'Ik ging heen en wies mij, en ik werd ziende.' Wat luisteren de mensen om hem heen. Als ze over de Mens Jezus horen, vragen ze: 'Waar is Die?' Dat is een gelukkige vraag, maar niet voor deze burenen, die slechts geestelijke rechters zijn en Gods werk willen beoordelen, terwijl ze zelf stekeblind zijn. Voortdurend zijn ze met een ander bezig. Wat is dat toch schadelijk en onvruchtbaar. Ze vragen naar Jezus, maar niet om zalig gemaakt te worden. Ze zijn immers niet rampzalig of verloren!

Hoe anders is dat met oprechte blinden, die door niemand anders geholpen kunnen worden dan alleen door deze Zaligmaker. Ze smeken: 'Och, of ik wist dat ik Hem vinden zou. Ga ik voorwaarts, zo is Hij er niet, of achterwaarts, zo verneem ik Hem niet.' Psalm 69 zingt: 'Gij, die God zoekt in al uw zielsverdriet, houdt aan, grijpt moed, uw hart zal vrolijk leven!' Wat antwoordt de man op de vraag van de burenen? 'Ik weet het niet.' Hoe kan dat? Jezus heeft hem ziende gemaakt en weet hij het niet? Wat denkt u hoe het is als iemand tot God bekeerd wordt? Denkt u dat

die het lek boven water heeft en zijn bekering nooit meer kwijtraakt? Bij deze man komt het openbaar, dat Jezus voor hem direct weer verborgen is. Daaruit leren we, dat de blindgeborene zelfs met de opening van zijn ogen afhankelijk is en blijft tot Christus weer komt. Christus zal altijd de Eerste zijn.

Ook nu zijn er mensen van wie de ogen geopend zijn en Jezus in al Zijn schoonheid en gepastheid lief gekregen hebben. Maar vragen we waar Jezus is, dan moeten ze zeggen: 'Ik weet het niet. O, dat Hij toch tot mij komt!' Dat gemis kan alleen door Christus vervuld worden. Weet u wat ook een les is? Om niet verder te praten dan men geleid is. De blindgeborene leeft hier uit de weldaad die hij ontvangen heeft. Aanstonds zal hij echter de Weldoener ontvangen, want dan zal Christus Zich opnieuw aan hem openbaren. Hij is de Alfa en de Omega, het Begin en het Einde. Het werk dat Hij begon, zal Hij ook voleindigen.

Vragen:

1. *Waarom is het zo onvruchtbaar om met een ander bezig te zijn?*
2. *Jezus was voor de blindgeborene verborgen. Wat betekent dat?*
3. *Waarom moest de blindgeborene zo'n weg vol beproeving gaan?*

Herinneringen

ds. C. Vogelaar, Towaco (VS)

Het is al 70 jaar geleden dat een watersnood een deel van het Nederlandse kustgebied trof. Als jongen van 10 jaar hebben we er iets van meegemaakt. De Heere sprak, maar hebben we aan Zijn roepstem gehoor gegeven? Te vrezen is dat velen na wat beroering weer gewoon doorgegaan zijn.

Toen we op zondagmorgen 1 februari 1953 uit het slaapkamerraam keken, kon ik de overkant van de brede straat zien. Maar van alles wat ertussen lag - de stoep, de tramrails en de rijweg aan beide kanten van de singel - zag je niets meer. Het was allemaal water. Al spoedig drong het nieuws door. Er was niet alleen water in gedeelten van Rotterdam-Zuid, waar we woonden, maar er was nog veel meer water, ten zuiden van de stad. In Zeeland, op de Zuid-Hollandse eilanden, in West-Brabant en noordelijker ook op Texel. Velen kwamen om in de golven.

Anderen konden ternauwernood gered worden. Wat een nood, wat een verdriet en rouw kwam er vooral in het zuidwesten van het land.

Langzamerhand nam het leven weer z'n gewone loop. Toch werd je overal herinnerd aan de ramp die velen getroffen had. Je zag onbekende gezichten op school. Dat waren evacués uit Zeeland of van Flakkee, zo hoorden we. Ze waren verdreven uit hun vertrouwde dorp. Het is alweer zo lang geleden. De ouderen zullen het zich nog herinneren.

Synode

We hadden er toen geen idee van dat we aan de andere zijde van de oceaan een taak in Gods wijngaard zouden toegewezen krijgen. Dat gebeurde in 1984, ook al bijna 40 jaar geleden. 'Ik zal u wijzen de weg die gij zult wandelen'. Het zijn de goedertierenheden des Heeren dat we niet vernield zijn. Gods trouwe zorg, toen, maar ook tot op heden mogen we nog ervaren, ook in alle zorgen die er zijn.

Geruime tijd werd het kerkelijk leven gehinderd door de coronacrisis, maar na vier en een half jaar mocht in januari de synode van onze Noord-Amerikaanse gemeenten weer bijeenkomen. Het was wel nodig. Het kerkelijk leven moet toch zijn voortgang hebben. In de deputatieschappen moesten veel lege plaatsen worden vervuld.

We hebben hier geen jaarlijkse Particuliere Synode, ook niet zoals in Nederland om de drie jaar een Generale Synode. In Noord-Amerika hebben we één of twee keer per jaar een classisvergadering en iedere twee jaar synode. De laatste synode was in september 2018. Nu pas was het weer mogelijk om bijeen te komen.

We zagen er wel wat tegenop. Als je ouder wordt, zijn de bergen hoger

► 'Het was goed om als broeders van hetzelfde huis bijeen te zijn', synode van de Netherlands Reformed Congregations.

Zusterkerk in synode bijeen

ds. W. Harinck, Utrecht

dan wanneer je jong bent. Maar ik mag toch zeggen dat het goed was als broeders van hetzelfde huis bijeen te zijn.

Er was onder de broeders geen misverstaan. Opschudding was er evenmin. Tenminste, niet zoals voor de bidstond voor de Generale Synode in Utrecht in september 2001. Namens de overzeese gemeenten waren we daar aanwezig. Iedereen wist al wat er in Amerika gebeurd was. Terroristen hadden het World Trade Center in New York verwoest. Vliegtuigen boorden zich in torenhoge gebouwen. Ook het Pentagon in Washington werd getroffen. De Heere gaf er 's avonds een indruk van: machtige bouwwerken kunnen vallen, maar wat de Heere bouwt en fundeert, staat vast in Zijn onwankelbare verbondstrouw.

Gunstbewijzen

Het brengt nog een andere bijeenkomst in herinnering. Het was in onze eerste gemeente, Genemuiden, dat we na de receptie voor ons twaalf en een halfjarig huwelijksjubileum met de kerkenraadsleden en hun echtgenotes bijeen waren. Aan het eind van het samenzijn gaf een ouderling Psalm 77:7 op. Daarin gaat het ook over herinneringen. "Ik zal gedenken, hoe voor dezen ons de Heere heeft gunst bewezen". En zo is het. In alle zorg en strijd mogen we toch weleens ervaren dat de Heere van ons afweet. En dan is er veel veranderd, maar één ding is niet veranderd: de liefde die de Koning van de Kerk, Christus, heeft voor een in zichzelf onwaardig volk. Sommige herinneringen stemmen tot droefheid, maar als de Heere eens laat zien wie Hij geweest is en nog is, word je er weleens verlegen mee. Dan begeer je er dag en nacht van te spreken, zoals dat vers uit Psalm 77 zegt.

De Heere geve daar de praktijk van. Hij is het waard om verhoogd, verheerlijkt en gediend te worden, ook in deze tijd vol gevaren en verleiding. Moge de Heere ook in onze jeugd Zijn Naam verheerlijken Die te prijzen is. ♦

Plechtig klonk het in de mooie kerk van Covell Avenue, Grand Rapids, aan het begin van de bidstond op 24 januari, terwijl buiten de sneeuw neerdwarrelde: 'How pleasant and how good it is, When brethren in the Lord, In one another's joy delight, And dwell in sweet accord'.

Het was door de coronabeperkingen meer dan vier jaar geleden dat de synode van de Netherlands Reformed Congregations vergaderde. Het was te merken dat het de broeders predikanten, ouderlingen, diakenen en belangstellenden goed deed om elkaar weer te ontmoeten.

Er is een diepgewortelde historische band met onze Nederlandse gemeenten. Uiteraard vanwege emigratie, maar in het verlengde daarvan ook in verbondenheid aan de Schriftuurlijk-bevindelijke prediking. Dit geeft ook inhoud aan de correspondentieband van onze gemeenten met de NRC.

Op de Generale Synode te Utrecht van 1956 werd er gesproken over de verhouding tot de buitenlandse kerken (Amerika en Canada).

De algemene voorwaarden voor een correspondentieband werden nauwkeurig vastgesteld: 'De kerk, waarmee men in correspondentie wenst te treden, moet tot zodanige openbaring gekomen zijn dat zij in leven en leer kenbaar is als kerk van Christus. Maar waar dan ook deze voorwaarden vervuld zijn, behoort zich de correspondentie zo wijd mogelijk uit te strekken, naar artikel 27 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis'.

Het betreft hier dus een correspondentieband in de ruimste zin van het woord. De zusterkerk is een zelfstandig kerkverband, zoals wij dat ook zijn. Maar de kerkelijke binding is sterk. Denk voorbeeld aan het over en

weer beroepen van elkaars predikanten en het wederzijds aanvaarden van attestaties.

Ik mocht als afgevaardigde namens onze Synode en het deputaatschap Buitenlandse Kerken in Grand Rapids aanwezig zijn bij de bidstond en de beide vergaderdagen van de synode. Er was veel werk te doen. Een dikke map met verslagen moest besproken worden, over de Theologische School, het zendingswerk in Bolivia, het kerkblad The Banner of Truth, enzovoort. Ook vroegen ingediende punten van de classes de aandacht. Opnieuw werd ds. J. den Hoed gekozen tot preses. Al zijn de levensjaren hoog geklommen, de Heere gaf onze broeder kracht, wijsheid en liefde om de vergaderingen te leiden, bijgestaan door de andere leden van het moderamen.

Graag voldoe ik aan het verzoek om de hartelijke dank over te brengen voor de ontvangen financiële steun van het deputaatschap voor Bijzondere Noden voor de eigen scholen in Canada en Amerika.

Uit de besprekingen werd duidelijk dat het kerkelijke leven in Noord-Amerika ook zijn zorgen heeft. Ook daar zijn er de aanslagen op het zuivere Woord en het leven naar Gods goede geboden staat ook overzee onder druk. Toch is er verwachting. Want Christus is en blijft als de Koning van Zijn Kerk gisteren en heden en in der eeuwigheid Dezelfde. ♦

Een Toevlucht van geslacht tot geslacht

ds. M. Karens

uitg. Den Hertog; 128 pag., € 15,90.

Psalm 90 wordt vaak de 'oudejaarspsalm' genoemd. Ze wordt hopelijk in onze gezinnen regelmatig gelezen en komt ongetwijfeld vaak bij begrafenissen aan de orde. De vergankelijkheid is het weerkerende onderwerp in bijna alle verzen. Daar moeten we niet overheen lezen; we mogen dit het hele jaar door wel overdenken. Maar dan graag zoals onze broeder ds. M. Karens dat in dit boek met 25 meditaties aan het hart van de lezer legt. Hij wijst de weg naar het eeuwig behoud, zoals Mozes het ook nadrukkelijk doet, met verwijzing naar God als Toevlucht, waar in de titel naar verwezen wordt: "Een Toevlucht van geslacht tot geslacht". Iedere meditatie gaat eerlijk in op de realiteit van de zaken die Mozes noemt, zoals de vergankelijkheid, de verbrijzeling, Gods toorn en grimmigheid, onze

ongerechtigheden, heimelijke zonden, moeite en verdriet. Daartegenover stelt hij Gods grootheid en eeuwigheid, de wederkeer tot Hem, Gods welbehagen en eeuwige trouw, de wedergeboorte en met nadruk het werk van Christus, door Wiens reddende gerechtigheid er verwachting is. De vraag wordt aan het hart gelegd: 'Waar vliegt u heen?' Onze broeder wijst op de noodzaak van het tellen van onze dagen, maar ook op de mogelijkheid van het verblijd worden door Gods werk. De meditaties zijn evenwichtig en wijzen heen naar de rijkdom van Gods genade en hoe die te verkrijgen is. We leven in een donkere wereld, maar wat is het troostrijk zicht te krijgen op de Toevlucht, Die er bij God in Christus is, van geslacht tot geslacht! Ik werd persoonlijk bij het lezen ervan bijzonder bemoedigd. De auteur noemt soms een psalmvers aan het slot en citeert die ook wel in de berijming van de recensent. Weet echter dat dit niet bepalend is geweest voor de positieve recensie, maar het is wel gewaardeerd. Ik wens het boekje vele herdrukken toe.

ds. C.J. Meeuse, Arnemuiden

Reprint eerste uitgave van Voorbeeld der Goddelijke waarheden

ds. A. Hellenbroek

uitg. Stichting Gereformeerd Erfgoed i.s.m. Gebr. Koster.

Hellenbroek is een gewaardeerde oude schrijver. Wie kent zijn vragenboekje niet: "Voorbeeld der Goddelijke waarheden, voor eenvoudigen, die zich bereiden tot de belijdenis des geloofs, meest tot particulier gebruik opgesteld"? Zo staat het op het titelblad van de eerste uitgave die nu in reprint voor me ligt. Het oorspronkelijke exemplaar bevindt zich in de Vrije Universiteit en verscheen in 1706 bij R. van Doesburg te Rotterdam. Nu verschijnt een fraaie antiek aandoende facsimilé-uitgave, samen met de start van de heruitgave van "Alle werken van ds. A. Hellenbroek", een project van de Stichting Gereformeerd Erfgoed. Deze stichting heeft als doel het erfgoed van ons voorgeslacht toegankelijk te maken voor de huidige en toekomstige generaties. Zij verzorgt en begeleidt vertalingen en hertalingen en werft daar fondsen voor. Op deze manier is het voor een uitgever haalbaar om zulke werken voor een betaalbare prijs aan te bieden. Een doelstelling

die onze hartelijke steun verdient. Het blijkt dat er tussen 1750 en 1900 minstens veertig uitgeverijhuizen zijn geweest die dit vragenboekje hebben gedrukt, met nog eens tientallen herdrukken. De bekendheid van en het vertrouwen in dit boekje is groot geweest. Dat moge zo blijven! Het zogenaamde "Klein Hellenbroek" is het oorspronkelijke. Er is ook nog een uitgebreide versie, waaraan onder meer het hoofdstuk over de Raad des vredes is toegevoegd. Dit hoofdstuk is afkomstig van Aegidius Francken. De herkomst van andere toegevoegde vragen heeft men nog niet weten te achterhalen. Dit is het bekende "Groot Hellenbroek". Daarnaast is er nog een "Uitgebreid Hellenbroek", waaraan de uitgeschreven Bijbelteksten toegevoegd zijn. Het zegt wel iets over de grote waardering die er eeuwenlang voor dit vragenboekje geweest is. De onveranderlijke Verbondsgod verbindt Zijn zegen aan de onveranderlijke waarheid, van geslacht tot geslacht. Het werk van de stichting moge daaraan dienstbaar zijn. Deze facsimilé-uitgave van "Voorbeeld der Goddelijke waarheden" ontvangt u bij een gift aan de stichting vanaf €50. Deze gift is extra aftrekbaar vanwege de culturele ANBI-status. Meer info op gereformeerd-erfgoed.nl

ds. G.J. van Aalst, Nieuw-Beijerland

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen

te Vlissingen,
ds. W.A. Zondag te Dordrecht;
te Krimpen aan den IJssel,
ds. J. van Rijswijk te Oud-Beijerland.

VERSLAG VERGADERING CLASSIS GOES OP 18 JANUARI 2023

Ds. J. IJsselstein opent namens de roepende kerk Kortgene de vergadering op de gebruikelijke wijze. Hij memoreert enkele jubilea, alsmede het afscheid of het overlijden van diverse (oud-)ambtsdragers. Zo heeft onder meer ouderling L.J. Goud zijn ambtelijk werk beëindigd. Hij heeft de gemeente van Yerseke 46 jaar mogen dienen.

Volgens de lastbrieven zijn alle gemeenten vertegenwoordigd en is de vergadering wettig bijeen. Het moderamen wordt als volgt samengesteld: ds.

S. Maljaars, preses; ds. L. van der Kuijl, assessor-preses; ds. P.C. Vlot, assessor; oud. M. Blankenstijn, quaestor en ouderling P. van Vijven, scriba.

Zowel de ambtsgeheime als de verkorte notulen van de classisvergadering van 19 september 2022 worden vastgesteld. Over het verslag van de classis contracta van 1 november 2022, die werd gehouden in verband met het vertrek

van ds. G.P. van Nieuw Amerongen naar Nijkerk, zijn geen vragen.

Onder meer de volgende stukken zijn ingekomen en behandeld:

- De Jaarverslagen 2022 van de Raden van Advies van Stichting De Vluchtheuvel en van Zorggroep Sirjon.
- Omdat er grote behoefte is aan ambtsdragersbijeekommen rond het thema 'catechisatie', zal de scriba hierover contact opnemen met het Centrum voor Godsdienstonderwijs.
- In verband met een te vervullen vacature in de Provinciaal Interkerkelijke Commissie t.b.v. geestelijke verzorging in de ziekenhuizen en tehuizen worden enkele ambtsdragers voorgedragen.

De voorzitter van de Classicale Evangelisatiecommissie (CEC), ouderling J.W. van der Graaf, meldt namens evangelist A. van Setten dat veel activiteiten in Merksem na de coronatijd weer hun voortgang hebben. 'Alle activiteiten hebben ten doel om de seculiere medemens in contact te brengen met Gods Woord'. Van Setten vraagt om de bezoekers van de post en de evangelist in de ambtelijke gebeden te gedenken. 'Het is en blijft Gods werk om mensen toe te brengen'.

De classis gaat akkoord met de enigszins gewijzigde verdeling van de consulentenschappen in verband met het vertrek van ds. Van Nieuw Amerongen.

Als afgevaardigden naar de Particuliere Synode Zuid op 20 april zijn gekozen als primi de predikanten C. van Krimpen, L. van der Kuijl, S. Maljaars en P.C. Vlot, en de ouderlingen M. Blankenstijn, C. Hoogerland, P. van Vijven en P. van Wijhe.

De preses licht het jaarverslag van het College van visitatoren toe. Over de verslagen van enkele kerkvisitaties worden geen vragen gesteld.

De quaestor licht het jaarverslag over 2022 en de begroting voor 2023 toe.

De classis stemt in met de gevraagde bijdrage. De financiële administratie is door twee diakenen uit de classis gecontroleerd en in goede orde bevonden.

De volgende classisvergadering komt bijeen op maandag 3 april. Roepende kerk is Krabbendijke.

De preses dankt de vergadering voor de broederlijke wijze van vergaderen. Ouderling M. Blankenstijn eindigt op de gebruikelijke wijze, waarna de preses de vergadering sluit.

P. van Vijven, scriba

Berichten

AANGEPASTE KERKDIENT IN UDDEL

Op zaterdag 18 februari (14.30 uur) wordt in de kerk van de Geref. Gemeente te Uddel een aangepaste kerkdienst gehouden voor mensen met een beperking. Ds. J. van Laar spreekt over 'Het toebrengen van de goede Herder' (Joh. 10:16). Allen - wel of niet met een beperking - welkom. Collecte tijdens de dienst of via Helpende Handen: NL17INGB 0322 4034 64.

WERKGROEP OUDERSENFAMILIERONDOM

De werkgroep oudersenfamilierondom is opgericht vanuit de behoefte aan onderling contact van mensen die met homoseksualiteit worden geconfronteerd in het gezin en/of de familiekring. Er zijn twee regionale bezinningsavonden, in de regio noord-oost op 17 februari, in de regio's Randstad en zuid-west op 10 maart. Locaties worden bekendgemaakt aan hen die zich

aanmelden door een mail te sturen naar info@stichtingofra.nl

GESCHIEDENIS VAN ROTTERDAM-IJSELMONDE

In 2025 bestaat de Geref. Gemeente in Rotterdam-IJsselmonde 100 jaar, Deo volente. Ter gelegenheid hiervan laat de kerkenraad een herdenkingsboek schrijven vanwege de grote daden Gods gewerkt in het hart van zondaren. We zijn op zoek naar oude

foto's van onze kerkgebouwen, van het schooltje in het begin, van ambtsdragers en de verenigingen uit het verleden. Heeft u foto's, brieven of verhalen over onze gemeente? Wilt u uw herinneringen delen, dan kunt u bellen of mailen naar G. van Breugel, tel. 06-20004550, of per e-mail: gvanbreugel@thaborkerk-ijsselmonde.nl

BIJBELLEZEN MET JONGEREN

Het is prachtig maar niet gemakkelijk om de Bijbel met jongeren te lezen. Een training van de Jeugdbond biedt hiervoor vaardigheden. De training bestaat uit drie onderdelen: Hoe lees je de Bijbel? Hoe zet je de Bijbelstudie op? Hoe doe je Bijbelstudie met jongeren? Meld je aan voor 'Training Bijbellezen met jongeren' op de woensdagen 15 en 22 maart en 12 april in Barendrecht. Meer informatie en aanmelden via www.jbgg.nl/ trainingen

OPEN DAG GBS

De Gereformeerde Bijbelstichting

(GBS) houdt donderdag 2 maart in haar gebouw aan de Nijverheidstraat 21 in Leerdam een open dag. Er is een morgenprogramma (9.15 tot 12.00 uur) en een middagprogramma (14.00 tot 16.15 uur). 's Morgens is er een rondleiding en bezichtiging van de bibliotheek en de vernieuwde expositieruimte. Om 11.15 uur houdt ds. B.J. van Boven een lezing over de betekenis van de Bijbel in het gezin. Voor de kinderen is er dan een vertelling. Om 15.30 uur spreekt ds. C. Sonneveldt over bijbelverspreiding in Nigeria en Ghana. Ook dan is er een vertelling voor de kinderen. De GBS ontvangt graag vooraf uw aanmelding per e-mail: jhaalboom@gbs.nl of tel. 0345-610155.

ZANGAVONDEN

Mijdrecht - Kerkgebouw Geref. Gemeente, zat. 18 febr., 19.30 uur, psalmzangavond met bovenstemgroep Kockengen, appèlwoord F. van Grol, voorlichter ZGG; collecte t.b.v. ZGG.

Tiel - Maartenskerk, zat. 18 febr.,

19.30 uur, psalmzangavond, Pieter Heykoop, orgel; leiding ds. C. Hogchem; collecte t.b.v. Roemenië; toegang vrij. **Waardenburg** - Kerkgebouw Geref. Gemeente, zat. 18 febr., 19.30 uur, psalmzangavond met bovenstem; leiding ds. G. Pater; collecte t.b.v. actie Vrouwenbond.

▶ 18 februari - aangepaste kerkdienst in de Geref. Gemeente te Uddel

Kerkdiensten

ZONDAG 12 FEBRUARI 2023

Aagtekerke 9.30 en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Aalburg** 9.30 en 18.00 uur ds. C. Hogchem; **Aalst** 14.30 uur ds. F. Mulder; **Alblasserdam** 9.30 en 16.30 uur ds. C. Sonneveldt; **Alphen aan den Rijn** 15.30 uur stud. J.C. Kriekaart; **Amersfoort** 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; **Amsterdam** 19.00 uur ds. A.H. Verhoef; **Apeldoorn** 10.00 en 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; **Arnhem** 15.30 uur ds. R.A.M. Visser; **Barendrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. M. Joosse; **Barneveld-Centrum** 9.30 (H.A.) en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; **Barneveld-Zuid** 9.30 (H.A.) en 19.00 uur ds. J. van Laar; **Beekbergen** 10.00 (H.A.) en 19.00 uur ds. A. Schreuder; **Bodegraven** 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 19.00 uur ds. G.J. Baan; **Borssele** 9.30 en 18.00 uur ds. A.A. Brugge en 14.00 uur ds. S. Maljaars; **Boskoop** 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. P.J. de Raaf; **Brakel** 10.00 en 18.00 uur stud. A.E. Brijder; **Burgh-Haamstede** 19.00 uur ds. J. IJsselstein; **Capelle aan den**

IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. W. Silfhout; **Capelle aan den IJssel-West** 18.00 uur ds. W.J. Karels; **De Valk-Wekerom** 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; **Delft** 15.00 uur ds. H. Brons; **Den Haag-Scheveningen** 18.00 uur stud. J.M. Evers; **Deventer** 14.30 uur ds. A. Schreuder; **Dirksland** 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; **Doetinchem** 9.30 uur stud. J.J. Hoogerbrug en 18.30 uur stud. J. Janse; **Dordrecht** 10.00 uur ds. W.A. Zondag; **Ede** 9.30 en 16.00 uur ds. J.B. Huisman; **Elspeet** 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; **Emmeloord** 9.30 en 16.00 uur (H.D.) ds. P.G. Heijkamp; **Enkhuizen** 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; **Enschede** 15.00 uur ds. S.W. Janse; **Enter** 9.30 en 15.00 uur stud. J. Janse; **Ermelo** 18.30 uur ds. J.B. Huisman; **Genemuiden** 9.30 en 15.30 uur ds. A. Verschuure; **Gouda** 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; **Goudswaard** 15.00 uur ds. H.A. van Zetten; **'s-Gravenpolder** 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; **'s-Gravenzande** 15.30 uur ds. J. Schipper;

Hardinxveld-Giessendam 18.30 uur ds. C. Sonneveldt; **Hilversum** 10.00 en 17.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Hoedekenskerke** 16.00 uur ds. C. Harinck; **Hoofddorp** 9.30 en 16.00 uur ds. A.H. Verhoef; **Houten** 17.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; **Kampen** 9.30 en 15.30 uur ds. D.W. Tuinier; **Kamperland** 14.30 uur ds. P.C. Vlot; **Kapelle-Biezeling** 10.00 en 16.30 uur ds. J. IJsselstein; **Katwijk aan Zee** 18.30 uur ds. P. Mulder; **Kesteren** 12.30 en 18.30 uur ds. D. de Wit; **Klaaswaal** 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; **Kootwijkerbroek** 10.00 (H.A.) en 19.00 uur ds. G. Beens; **Kortgene** 14.00 uur ds. G.J. Baan; **Krabbendijke** 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. P.C. Vlot; **Krimpen aan den IJssel** 9.30 uur ds. M.H. Schot en 18.30 uur ds. A.T. Huijser; **Kruiningen** 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. G. Hoogerland; **Leerdam** 10.00 en 18.00 uur ds. M.G. van Middendorp; **Leiderdorp** 10.00 en 16.00 uur ds. P. Mulder; **Lelystad** 18.30 uur ds. D.W. Tuinier; **Lisse** 10.00 en 15.30 uur stud. J.M. Evers; **Marknesse** 19.00 uur ds. A.

Schot; **Meeuwen** 19.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Meliskerke** 9.30 (H.A.) en 14.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Melissant** 15.30 uur ds. C. van Ruitenburg; **Middelhar-nis** 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. G.J.N. Moens; **Mijdrecht** 18.30 uur ds. W. Harinck; **Moerkapelle** 9.30 en 18.30 uur ds. H. Brons; **Nieuw-Beijerland** 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; **Nieuwdorp** 9.30 uur ds. C. Harinck, 14.00 uur ds. L. van der Kuijl en 18.30 uur ds. M. Karens; **Nieuwe-Tonge** 16.00 uur ds. M.H. Schot; **Nieuwer Ter Aa** 15.15 uur ds. J. Beens; **Nieuwerkerk** 9.30 uur ds. J.J. Tanis; **Nijkerk** 9.30 en 18.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Nunspeet** 9.30 (H.A.) en 15.30 uur ds. A. Schot; **Ooltgensplaat** 18.00 uur ds. J.J. Tanis; **Oosterland** 10.00 en 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; **Oostkapelle** 9.30 en 16.00 uur ds. M. Karens; **Opheusden** 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. W. Mouw; **Ouddorp** 14.30 uur stud. J.J. Hoogerbrug; **Oude-Tonge** 15.30 uur ds. C.J. Meeuse; **Oudemirdum** 19.00 uur ds. A. Verschuure; **Poederloijen** 15.30 uur

stud. A.E. Brijder; **Poortugaal** 9.30 uur ds. W.J. Karels en 15.00 uur (H.D.) ds. G.W.S. Mulder; **Puttershoek** 15.00 uur (H.D.) ds. H.J. Agteresch; **Rhenen** 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; **Ridderkerk** 9.30 en 17.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **Ridderkerk-Slikkerveer** 16.30 uur ds. W.A. Zondag; **Rijssen-Noord** 14.30 uur ds. P.D. den Haan; **Rijssen-West** 9.30 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; **Rijssen-Zuid** 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. S.W. Janse; **Rilland-Bath** 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Rotterdam-Alexanderpolder** 17.00 uur ds. R. Kattenberg; **Rotterdam-Centrum** 18.30 uur ds. J. Schipper; **Rotterdam-IJsselmonde** 18.30 uur ds. M. Joosse; **Rotterdam-Zuidwijk** 10.00 en 16.30 uur ds. G.J. Baan; **Scherpe-nisse** 9.30 en 18.30 uur ds. M. Blok; **Scherpenzeel** 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. J. Beens; **Sint Philipsland** 14.30 uur ds. M. Blok; **Sliedrecht** 9.00 en 16.00 uur ds. A.T. Huijser; **Soest** 19.15 uur ds. W.A. Zondag; **Spijke-nisse** 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. J.W. Verweij; **Sprang-Capelle** 14.30 uur ds. E. Bakker; **Terneuzen** 15.30 uur ds. M. Boersma; **Terwolde-De Vecht** 14.30 uur ds. G. van Manen; **Tholen** 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. C. van Ruiten-burg; **Tricht-Geldermalsen** 19.00 uur ds. L. Blok; **Uddel** 10.00 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Urk** 10.00 en 17.00 uur ds. A.J. de Waard; **Utrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. W. Harinck; **Veen** 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; **Veenendaal** 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. B. Labee; **Vlaardingen** 19.00 uur ds. W. Silfhout; **Vlissingen** 9.30 uur ds. M. Boersma en 15.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Waarde** 9.30 en 18.00 uur ds. L. van der Kuijl; **Waardenburg** 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. G. Pater; **Wageningen** 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; **Werkendam** 10.00 en 18.00 uur ds. H.J. Agteresch; **Westkapelle** 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. J. de Kok; **Wierden** 14.00 en 18.30 uur stud. R.T. Michielse; **Woer-den** 10.00 en 18.30 uur stud. J.C. Krie-kaart; **Wolphaartsdijk** 14.00 uur ds. A.A. Brugge; **Yerseke** 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; **Zeist** 10.00 en 16.30 uur ds. A.B. van der Heiden; **Zoe-termeer** 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. J.B. Zippro; **Zwijndrecht** 9.30 en 16.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Zwolle** 15.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen.

DINSDAG 14 FEBRUARI 2023

Mijdrecht 19.30 uur ds. A.H. Verhoef;

Moerkapelle 19.30 uur (uitzenddienst) ds. H. Brons; **Nisse** 19.30 uur ds. D. de Wit.

WOENSDAG 15 FEBRUARI 2023

Alphen aan den Rijn 19.30 uur ds. L. Blok; **Berkenwoude** 19.30 uur ds. L. van der Kuijl; **Brakel** 19.30 uur ds. J. van Laar; **Hardinxveld-Giessendam** 19.30 uur ds. W. Mouw; **Hilversum** 19.45 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Hoofddorp** 19.45 uur ds. C. van Ruitenburg; **Hoogeveen** 19.30 uur stud. J. Janse; **Meeuwen** 19.30 uur ds. W.J. Karels; **Nunspeet** 19.30 uur stud. J.J. Hoogerbrug; **Oost-voorne** 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; **Ouddorp** 19.30 uur ds. E.J. Boudewijn; **Rijssen-Noord** 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Rotterdam-Alexanderpolder** 19.30 uur ds. J. IJsselstein; **Rotterdam-IJsselmonde** 19.30 uur (voor de zending) ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Veen** 19.30 uur ds. E. Bakker; **Vlaardingen** 19.30 uur ds. P.C. Vlot; **Westkapelle** 19.00 uur (Afscheidsdienst) ds. J. de Kok; **Zwolle** 19.30 uur ds. G. Pater.

DONDERDAG 16 FEBRUARI 2023

Alblasserdam 19.30 uur ds. C. Sonneveld; **Kootwijkerbroek** 19.30 uur ds. G. Beens; **Lisse** 19.45 uur ds. A.A. Brugge; **Naaldwijk** 19.45 uur ds. M. Joosse; **Nieuwerkerk** 19.30 uur ds. J. Beens; **Oude-Tonge** 19.30 uur ds. E. Bakker; **Ridderkerk-Slikkerveer** 19.30 uur stud. J.M. Evers; **Sprang-Capelle** 19.30 uur ds. J.W. Verweij.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 12 FEBRUARI 2023

Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 16.30 uur (Bijbeluur) evang. M. Vos; **Emmen (Prinsesselaan 6 l)** 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; **Leeu-warden (Achter de Hoven 2c)** 9.30 en 12.00 uur (Bijbeluur) evang. S. de Visser; **Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23)** 10.00 en 16.30 uur evang. A. van Setten; **Scheveningen (Keizerstraat 177)** 14.30 uur evang. M. van Velden; **Tilburg (Offenbachstraat 105)** 10.00 en 16.00 uur evang. H.J. van den Boogaart.

VOOR ALLE IN DIT NUMMER GENOEMDE
TOEKOMSTIGE DATA GELDT:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

“
Soms willen
wij het kruis
afbidden,
maar dat
moet ge niet
doen, want
het kruis is
er om de
roest van de
ziel weg te
nemen. Zalige
ontdekking’.

- DS. J. FRAANJE -

Advertenties

Geeft pollen minder kans, om vrijer te ademen door de neus, bij een gevoelige huid. **Betaguard van NeoLife.**
Febr.-aanbieding | Kommie 06-34826766
www.naturalhealthproducts.nl

Zoekt u een mediator of organisatie-adviseur?

Bel: 06 - 53868881

www.bvissermediation.nl
www.bvisserconsultancy.nl

Teken nu op nieuw deel themaprekenserie: Simson, de eenzame richter, ds. E. Venema:
www.ramshoorn.nl / 0622780238

Jouw bruidsjurk...
-Uniek -Maatwerk -Betaalbaar

Atelier Joline
www.atelier-joline.nl
Reeuwijk

Bruinisse: Boek nu uw vakantie op onze gezellige camping!
Safaritent/stacaravan/kampeersplaats.
Kijk op www.dewelblok.nl
Tel. 0111-482523

Elspeet
Hersteld Herv. Gemeente
VOORJAARSVAKANTIE
Zaterdag 25 Februari
Aanvang 19.00 uur
Niet-Ritmische
Psalmzangavond Bov. Gr.
(Barneveld en Elspeet)
Organist: Arthur de Jong
Meditatie: Ds. J. Beens
Collecte: voor de GBS
Toegang Gratis

Julia's
baby- en kinderkleding

Kleding voor het hele gezin bij Julia's Baby- en Kinderkleding in Kootwijkerbroek! Kijk voor de nieuwe collectie op onze webshop juliaskleding.nl of kom naar de winkel. Ook voor Córdor Beenmode en accessoires bent u bij ons aan het juiste adres.

HEEREN
VAN
OPHEUSDEN

AMBTSKLEDING

MAATKOSTUUMS

TROUWKOSTUUMS

GELEGENHEIDSKLEDING

AFSPRAAK MAKEN?

We bieden de mogelijkheid voor een afspraak in de avonden of voor bezoek bij u aan huis.

HEERENVANOPHEUSDEN.NL | 0488 42 96 90 | INFO@HEERENVANOPHEUSDEN.NL

BURGEMEESTER LODDERSTRAAT 38 | 4043 KM | OPHEUSDEN

ORGELBOUW ADVIES COMMISSIE

een betrouwbare partner!

■ NIEUWBOUW
■ RESTAURATIE
■ OVERPLAATSING
■ ONDERHOUD

ook voor
akoestische
vraagstukken

Voor meer informatie:
Dhr. H. den Hollander
T (010) 435 44 35
E h.den.hollander@kliksafe.nl

VERENIGING ORGANISTEN GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Reünie Veldheim
31 maart, Ede

Naar aanleiding van de renovatie en heropening van Veldheim is er een reünie georganiseerd. Alle oud - medewerkers van Veldheim zijn van harte welkom.

Opgeven en meer informatie bij Henriëtte: reunieveldheim@adullamzorg.nl

TIJD
20.00 — 22.00 uur

DATUM
D.V. vrijdagavond
31 maart 2023

ADRES
Bovenbuurtweg 33
6717 XA Ede

Adullam
gehandicaptenzorg

waardenvolle zorg

MOOIE COLLECTIE ORGELS
VAN DIVERSE MERKEN
RUIME ERVARING IN
ZAAL- EN KERKORGELS

VERTROUWDE
KLANKEN...

Stolk Orgels

NIEUWERKERK AAN DEN IJSSEL KRABBENDIJK
VRIJHEIDSLAAN 55 OOSTPOLDERWEG 15
2912 EA NIEUWERKERK A/D IJSSEL 4413 NN KRABBENDIJK

TEL. 0180 31 56 52 | WWW.STOLKORGELS.NL

Speciaal aanbevolen: Semper Reformanda Reeks

Het onwankelbare verbond
Ds. G. Clements, ds. J.J. van Ekeveld, ds. P. Mulder (red.)

Het verbond is een van de theologische kernnoties uit de Bijbel. In onze tijd is er veel onbegrip en verwarring als het gaat om de verbondsleer. Dit boek wil op toegankelijke wijze informeren over de gereformeerde verbondsleer.

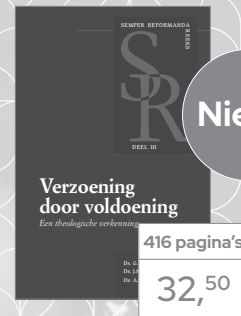
Het onfeilbare Woord, deel A
Ds. G. Clements, ds. J.J. van Ekeveld, ds. P. Mulder (red.)

De Bijbel is heilig en canoniek. De Bijbel is Gods onfeilbare en onveranderlijke Woord. De theologie in onze tijd zet daar steeds weer vraagtekens bij. Dit boek wil daar tegenwicht aan bieden en het - Goddelijke - gezag van de Bijbel onderstrepen.

Het onfeilbare Woord, deel B
Ds. G. Clements, ds. J.J. van Ekeveld, ds. P. Mulder (red.)

In dit deel (2B) is er aandacht voor de hermeneutiek, de verhouding tussen Oude en Nieuwe Testament, het vertalen van de Schrift, wetenschappelijk onderzoek van de Bijbel en de actuele ontwikkelingen rond het Schriftgezag.

Verzoening door voldoening
Ds. G. Clements, ds. J.M.D. de Heer, ds. A. Schreuder (red.)

De verzoeningsleer is een uiterst belangrijk onderdeel van het christelijk geloof. Maar wat houdt het begrip 'verzoening' precies in? Wat zegt de Bijbel erover, zowel in het Oude als in het Nieuwe Testament?

Ga naar uw boekhandel, bestel op debanier.nl of bel 055-5390650

de banier
UITGEVERIJ

Vacature Manager Zorg

📍 Maranatha, Rijssen 🕒 32-36 uur

Ben jij creatief, innovatief en ondernemend?

- Je bent ambassadeur van woonzorgcentrum Maranatha en positioneert de organisatie in een veranderde zorgmarkt.
- Kwaliteit van zorg, gemotiveerde professionals en gezonde bedrijfsvoering staan bij jou voorop.

Ben je lid van een van de reformatische kerken en enthousiast geworden voor deze functie? Solliciteer dan voor zaterdag 3 maart D.V.

Maranatha
ZORGGROEP SIRJON

www.maranatha-rijssen.nl/vacatures

Ben jij (of ken jij iemand) die op zoek is naar een fijne woonplek? Wij hebben een plekje vrij! **Driestroomhuis 't Zwaluwnest in Beekbergen** biedt zorg en begeleiding aan kinderen, jongeren en jongvolwassenen met een verstandelijke beperking. Kijk op www.zwaluwnest-zorg.nl of bel met Maarten of Elsbeth op 055-3032219 voor een nadere kennismaking. Van harte welkom!

Maak gebruik van onze service aan huis. Prachtige collectie PVC vloeren. Voor advies, egaliseren, leveren en leggen. **06-19557166 De Vloerenkoning.nl**

HOEKMAN
Kantoor & Project

Levering
in heel
Nederland

Hoekman is uw leverancier van **tafels en stoelen** voor **kerk, vergaderzaal** of **consistorie**.

Maak een **vrijblijvende afspraak** bij u op locatie. U kunt dan kennismaken met onze **kwaliteit en jarenlange ervaring**.

Noordzandstraat 34 | 4401 CG Yerseke
T 0113 572907 | www.piethoekman.nl

10e editie
**MANNENZANG
IN DORDT**
DV vrijdag 17 maart
Aanvang: 20.00u
ANDRÉ NIEUWKOOP, ORGEL
DS. J. VAN RIJSWIJK, ALGHELE LEIDING
Bestel toegangskaarten via
NAARHETCONCERT.NL

**DE APP MET DUIZENDEN
CHRISTELIJKE MUZIEK-
EN VERTELC'D'S**

**Makkelijker
dan een
cd-speler**

 FamilyStream

Luister
nu gratis
1 maand
mee!

www.familystream.com

Begrafenisverzorging M. van Hees
078-6762273

Persoonlijke begeleiding en aandacht staan bij ons centraal.

Altijd en overal te ontbieden.

Vanuit christelijke overtuiging verzorgen wij alleen begrafenissen.

Hoeksche Waard en omgeving
vanheesbegrafenisverzorging@gmail.com
www.begrafenis-hoeksewaard.nl

Wij zijn op zoek naar:

**Teamleider
Groepsleerkracht
Managementassistent(e)
LIO-stagiair(e) betaald**

Calvijschool
Ederveen

MEER INFORMATIE EN SOLLICITEREN:
werkenbijcalvijschoolederveen.nl

**BBV Barneveldse
Begrafenis
Vereniging**

voor een waardige, eenvoudige
verzorging van begrafenissen
in Barneveld en omstreken

- eigen personeel
- vervoer van en naar alle plaatsen
- dag en nacht te ontbieden
- levering van grafstenen
- laatste wilsbeschikking
- drukwerk
- opgave van lidmaatschap
- geen crematie

Begrafenisverzorging:

Dhr. G.M. van Lagen
0342-783000

www.BBVer.nl

Wij zoeken een **theologisch docent/
toeruster** voor Albanië en voor Ecuador

...lerende onder hen het Woord Gods
Handelingen 18: 11b

Kijk voor meer informatie op
www.zgg.nl/vacatures. We zien
uit naar je sollicitatie.

**H Heijkops
Houtsnijwerk**
Houtsnijwerk.nl

Uw trouwtekst in hout uitgesneden?
Tel. 0418-551383
www.houtsnijwerk.nl

**Bureau
Mark.**

PARTICULIER ONDERZOEKER
PSYCHOSOCIAAL THERAPEUT

+31 (0)6 53 29 69 57
mark@bureaumarck.nl bureaumarck.nl

begrafenisverzorging

Wij verzorgen alléén begrafenissen in elke woonplaats in Nederland, maar voornamelijk op de Veluwe, in Kampen en omgeving en in Rijssen en omgeving.

Dag en nacht bereikbaar en beschikbaar.

Regio Kampen, IJsselmuiden, Genemuiden
Ditmar Markusse T 038 33 323 83

Regio Rijssen, Enter, Wierden

Benny Vos T 0548 540 053

Anja van den Belt - van den Dijk, Contactpersoon / verzorgdame

Regio Veluwe en omliggende gebieden

Johan van Lagen, Benny Vos & Mark Vos T 0577 401 689

Vertrouwd verzorgd

www.begrafenisverzorgingvos.nl

Eenzaam, beperking, eenverdiener, rouw of armoede? Stichting kleinsteun.nl luistert en steunt! 06-34180256
jong en oud (bel)maatjes & lotgenoten

T.h.: ruime BOVENVERDIEPING voor 1 pers. Badkamer met 1 andere huurster. In **Kootwijkerbroek**. Info: 06-45403584

Vrijstaand woonhuis in ZEELAND te huur. 4 á 5 pers. Pinksterweekend of 26-08 tot 08-09. Info: 06-30894741.

GEZINS- en TOEGANGS-
 "DE VERBORGEN HOEK"

GEZINS-SCAMPING
 IN FRIESLAND

- Bosrijk gebied tussen de **Friese Meren**
- Ruime kampeerplekken
- Verkoop & verhuur chalets en safaritenten
- 4x per jaar fietsvakanties
- B&B arrangementen

WWW.DEVERBORGENHOEK.NL

www.scheurfotokaarten.nl

Luxe fotokaarten voor elke gelegenheid. Een scherpe prijs voor de verkoop op uw eigen vereniging en/of goede doel. 0317-616735 / 06-51564461

GEZOCHT

SIGNMAKER/RECLAMEMONTEUR

Lekko

INTERIEUR

VOERTUIGBELETTERING

BUITENRECLAME

Wie zijn wij

Wij zijn een allround signbedrijf waar vakmanschap en persoonlijk contact centraal staat. Wij werken met de beste materialen en lopen voorop in de laatste ontwikkelingen in ons vakgebied

Wat zoeken wij

Wij zoeken een collega met technisch inzicht en die gemotiveerd is. Je werkzaamheden bestaan uit het monteren van gevel-/lichtreclame en het aanbrengen van folies op auto's en gebouwen.

Wat bieden wij

Een uitdagende en afwisselende functie met doorgroeimogelijkheden. Voor ons is ervaring geen eis, ervaring wordt opgedaan tijdens onze interne opleiding tot reclamemonteur. Ook een BBL-opleiding behoort tot de mogelijkheden.

Heb je vragen? Bel of app gerust met Gerrit van den Berg, 0318-711000. Of mail naar gerrit@d-signmakers.nl

D-SIGN MAKERS
 RECLAME DIE BLIJFT HANGEN

Fokkerstraat 20 Veenendaal

www.d-signmakers.nl

BROUWER
 PSYCHOLOGEN

Psychologische hulp voor kinderen en volwassenen

Brouwer Psychologen geeft hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen bij psychische klachten en in moeilijke situaties. Dat doen we vanuit onze christelijke identiteit, al ruim 30 jaar. Wij bieden o.a.:

- behandeling en begeleiding
- psychologisch onderzoek

Dit doen we ook voor mensen met een verstandelijke beperking.

Kijk op **www.brouwerpsychologen.nl**. Of bel **0180 - 426955**

Ridderkerk, Barneveld, Geldermalsen en Apeldoorn (nieuw)

Waarom Paul Roescher?

Wij geven u twaalf redenen!

3

Lager in prijs dan waar ook!

Badkamer Belle Vista Badkamer compleet zoals opgesteld.

Kraakprijs!
1545,-

PAUL ROESCHER
 KEUKEN • BAD • VLOER • HAARD

Totaal 17.500 m² in Rijssen en Apeldoorn
 Tel. 0548 530 350 www.paulroescher.nl

Praktijk den Uijl

Doe het ondenkbare, doorbreek het geheim.

Individuele en/of groepstherapie bij seksueel misbruik, fysiek of emotioneel geweld.

Luister ook eens de podcast via onze site.

Nieuwerkerk aan den IJssel | Barneveld | Yerseke

T 010 7 411 411 | E info@praktijkdenuijl.nl

I www.praktijkdenuijl.nl

Veelal vergoed door ziektekostenverzekeraars

Bent u ook op zoek naar mooie raambekleding? Wij komen vrijblijvend bij u thuis adviseren! We nemen naast veel kleur en stofstalen ook jarenlange ervaring mee. Bel Jan op 06-36294314 of kijk op wiltraamdecoratie.nl

 VAN STAVEREN
Begrafenisverzorging
Met aandacht, zorg en respect
Dag en nacht bereikbaar 0172 23 33 38
vanstaverenbegrafenisverzorging.nl

Begrafenisonderneming
de Jongh

Voor een waardige en stijlvolle verzorging
van alleen begrafenissen

Dag en nacht persoonlijk bereikbaar

Hardinxveld-Giessendam	0184 - 611 154
Waardenburg	0418 - 652 039
Werkendam	0183 - 701 017
Dordrecht e.o.	078 - 641 27 40
Nieuw-Lekkerland	0184 - 683 838

info@begrafenisondernemingdejongh.nl
www.begrafenisondernemingdejongh.nl

Uitnodiging

Alle kinderloze echtparen nodigen wij van harte uit voor onze bijeenkomst **D.V. zaterdag 11 maart 2023** in de Rehobóthkerk, Ds. G.H. Kerstenstraat 2 te Tholen. Inloop 14.00 uur, opening 14.30 uur

Ds. J. Lohuis houdt voor ons een inleiding. Ook is er ruimte voor vragen en ontmoeting. Hartelijk welkom!

De rijkdom van de Heilige Doop
...ook als je geen kinderen hebt

Revoke wil echtparen met een onvervulde kinderwens ondersteunen door Contact, Voorlichting en Bezinning.

Wilt u meer informatie: kijk op www.revoke.nl, mail naar algemeen@revoke.nl of bel 0318 - 45 65 87.

Boek jouw ideale vakantie!
www.diskoffer.nl
vakanties met zondagsrust

Boekhandel
De ZONNEBLOEM

Dorpsstraat 164 - Scherpenzeel (gld)
033-2774355
www.boekhandeldezonnebloem.nl

Annette van Maaren (Msc.)
Reformatisch Psycholoog

 Haastrecht Oudewater
Montfoort Gouda
0348-558000 of 06-42504158
www.phhaastrecht.nl
Psychologische Hulpverlening

kina
begrafenisverzorging

D.W. Schipper 010-458 31 12 Capelle a/d IJssel	J. Kooijman 0182-58 39 32 Gouda
---	--

Dag en nacht bereikbaar
WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

 De specialist in het milieubewust isoleren van uw woning

PROFIJT ISOLATIE

Vloerisolatie
Spouwisolatie
Dakisolatie
Gevelisolatie

Energistraat 7 7461 TZ RIJSSEN Tel: 0548 546055

Profiteer nu!! landelijke subsidie www.profijtisolatie.nl

de SAAMBINDER Bewuste keuze

Colofon

Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten
Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. B. Labee
Redacteurs: ds. G.J. van Aalst, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

Bijdragen van medewerkers, boeken ter recensie en vragen voor de rubriek 'Vraag en antwoord' naar:

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-513597
E b.labee@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk), berichten en meditaties:

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Advertenties en familieberichten aan Verloep drukkerij

Ohmweg 31, 2952 BD Alblasterdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandag-morgen 9 uur.

Advertenties € 1,90 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.
De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 15,50 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober)
voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
* afwijkend tarief voor: Canada: \$ 165, USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman
3340 Culp Rd. Unit 11
Vineland Stn. ON LOR 2E0
T 905 562 1331
E amberman47@gmail.com

Bezoek ook onze website
www.desaambinder.nl

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten en advertenties zonder overleg aan te passen, in te korten of zonder opgave van reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

EEN LIED IN DE HERBERG

De smid zei: 'Ik was heel nieuwsgierig naar de inhoud van de Bijbel en gebruikte ieder vrij moment om erin te lezen. Ik vond zoveel heerlijk in dat Boek, dat ik het niet meer kon missen. Toen mijn diensttijd na enige maanden voorbij was, nam ik de Bijbel als mijn grootste schat mee naar huis.'

Mijn toestand leek veel op die van de man van wie u ons vertelde. Die was ook zo bang voor de dood, maar vond troost in hetgeen hij een kind die avond hoorde bidden, uit Psalm 86. Zelf werd ik bemoedigd door wat ik korte tijd daarna in Johannes 16 las: 'Voorwaar, voorwaar Ik zeg u: Al wat gij den Vader zult bidden in Mijn Naam, dat zal Hij u geven. Tot nog toe hebt gij niet gebeden in Mijn Naam; bidt en gij zult ontvangen, opdat uw blijdschap vervuld zij'.

Deze woorden deden een nieuw licht in mijn ziel opgaan. Ik zag duidelijk dat ik geen voorspraak van gestorven heiligen nodig had, maar dat alleen de Heere Jezus mijn Voorspraak was. Dat ik in Hem tot God mocht gaan, als een kind tot zijn vader. Van die dag af werd mijn Bijbel me nog dierbaarder en hij is mij nog iedere dag dierbaar. Zoals u gezien hebt, heeft hij een plaatsje in de smederij. Daar heb ik hem meteen bij de hand, als ik er even in wil lezen. Het is alleen jammer dat hij zo vuil wordt van mijn zwarte smids handen...'

De smid keek even naar zijn vuile handen. 'Dat hoeft u niet erg te vinden', zei Hendrik. 'Daar hoeft u zich niet voor te verontschuldigen. Ik wou dat iedere smid zo'n zwarte Bijbel had. Als het nodig is kan ik voor een nieuwe zorgen'. 'Ik denk nog vaak aan vroeger', zei de smid. ♦

vervolgverhaal | Geesje Vogelaar-van Mourik - uitg. Gebr. Koster

40

Oorlog

In Oekraïne is er alweer bijna een jaar oorlog. Wat erg! In ons land gelukkig niet.

Toch wordt er wel oorlog gevoerd. Gelukkig zullen er niet zomaar soldaten ons land binnenkomen om te vechten. Maar weet je wat ik je vandaag wil zeggen? Er wordt oorlog gevoerd om jouw ziel. Een dominee die ongeveer vierhonderd jaar geleden leefde, Gisbertus Voetius, (1589-1676) vergeleek het leven van een christen met dat van een soldaat. Je hebt te maken met drie vijanden. Weet je wie dat zijn? De duivel, de wereld en je eigen vlees. Dat zijn je zondige gedachten, woorden en daden. Vecht jij tegen deze vijanden?

De Heere roept jou om Zijn lof te verkondigen. Hij wil je redden van het verderf. Dat levert strijd op. Want je bent uit jezelf helemaal niet bezig met het behoud van je ziel. En als je de Heere wel gaat zoeken, dan zal de duivel alles in het werk stellen om dat te verhinderen. Dan is er dus een geestelijke strijd.

Ook een kind van God voelt deze strijd, want de duivel is altijd en overal Gods 'tegenstander'. Hij wil niet dat Gods kinderen zullen vertellen hoe goed de Heere voor hen is. Hij wil het liefst dat zij ook nog steeds in zonde vallen. Maar Koning Jezus gaat voorop! Hoe groot de duivel zijn leger vandaag ook probeert te maken, hij kan het van Christus niet winnen. De Heere Jezus werd in de woestijn ook door de duivel aangevallen. Maar Hij mocht zeggen: 'Ga weg, satan, want er staat geschreven: Den Heere, uw God, zult gij aanbidden, en Hem alleen dienen' (Matth. 4:10).

Koning Jezus wees de duivel op Zijn Woord. Dat mag jij ook steeds opnieuw doen. Tegen wie vecht jij? ♦

Leestip: Mattheüs 4:1-11

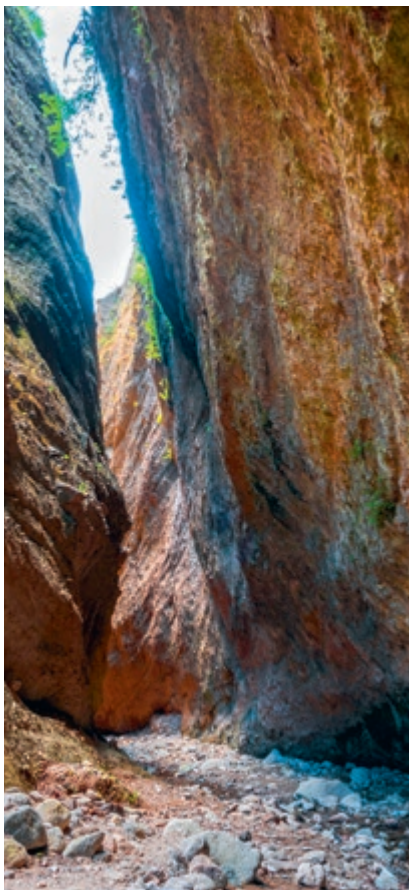
A. Janse-Pieterman, Rijssen

Vraag en antwoord

door
ds. **Labee**

Doorleving van zonde en schuld

De prediking onder ons spreekt vaak over doorleving van zonde en schuld, bijvoorbeeld vanuit de eerste Zondagen van onze Heidelbergse Catechismus. Maar waar vinden we dat in de Bijbel?

Heidelbergse

De vraagsteller constateerde dat kritische mensen steeds meer het gezag van onze Heidelbergse Catechismus (en andere belijdenisgeschriften) ter discussie stellen. Onder meer Zondag 5 is zo duidelijk over het doorleven van zonde en schuld en het buigen onder het rechtvaardig oordeel. Maar het verwijzen naar ons Troostboek wordt afgedaan als een 'mensenwoord'.

Opmerkelijk dat deze mensen het beter weten dan onze vaders op de Dordtse Synode (1618-1619) die wensten 'in deze rechtzinnige, Godzalige en eenvoudige confessie des geloofs standvastiglijk te willen volharden' en de Heidelbergse Catechismus tot de wederkomst van Christus 'onvervalst' te laten preken. De Heidelbergse is vervatting van de Heilige Schrift en vertolkt de bevinding van Gods kinderen van alle tijden en plaatsen. De bekende dr. H.F. Kohlbrugge (1803-1875) citeren we met hartelijke instemming: 'Allen die ooit tot God bekeerd werden, zijn het eens met deze Catechismus. Daartegenover: allen die onbekeerd bleven, hebben er steeds aan gemorrelt'.

En ds. G.H. Kersten schrijft in zijn Voorwoord bij de uitgave van zijn Catechismusverklaring dat de grote waarde van de Catechismus hierin is gelegen dat hij een 'troostboek' is. 'De leer der Schriften wordt er objectief in gehandhaafd, maar ook bevindelijk behandeld. Onze Catechismus weet niet van een pleiten op de beloften van het Evangelie, zonder de ontdekkende werking des Heiligen Geestes, aan de opening van het Evangelie voorafgaand. Zo wordt de leer van 's mensen ellende allereerst behandeld én in haar staat, én in haar oorsprong én in haar onafwendbaarheid, waardoor alle hoop op behoudenis wordt afgesneden, om eerst daarna de verlossing te openen, die in Christus Jezus

is. En daarin handelt de onderwijzer zo ernstig en getrouw, dat hij in steê (plaats, B.L.) van op de verlegen vraag van de verlorene of er nog enig middel is om met God verzoend te worden, met eisen komt als: "geloof maar", of uit te roepen: "neem de beloften Gods slechts aan", heenwijst naar de onkreukbare gerechtigheid Gods, die voldaan moet worden en voldaan is alleen door de Middelaar, Die waarachtig God en waarachtig rechtvaardig mens is. Dit is taal, gesproken naar het hart van Gods volk; het is hun zielservaring, om te komen met alle weldaden hun geschonken; verloren te gaan; onder Gods recht te bezwijken, tenzij zij in de enige Middelaar gevonden mogen worden. De Heere geve ons bij deze leer te blijven en daarin bevestigd te worden?.

Belijder

Graag willen we daarom uiteindelijk als antwoord op de vraag wijzen op de vele Schriftplaatsen die we onder elk antwoord van ons Troostboek vinden. Het zijn er teveel om op te noemen... Om toch enkele concrete Bijbelgedeelten te noemen, Psalm 32:5a, Spreuken 28:13 en 1 Johannes 1:9 zijn heel treffend. We lezen daar: 'Mijn zonde maakte ik U bekend en mijn ongerechtigheid bedekte ik niet. Ik zeide: Ik zal belijdenis van mijn overtredingen doen voor den HEERE'. En in het Spreukenboek: 'Die zijn overtredingen bedekt, zal niet voorspoedig zijn; maar die ze bekend en laat, zal barmhartigheid verkrijgen'. Johannes schrijft: 'Indien wij onze zonden belijden, Hij is getrouw en rechtvaardig, dat Hij ons de zonden vergeve en ons reinige van alle ongerechtigheid'.

Lezer(es), hebt u al eens gestaan bij het ravijn van uw verlorenheid? ♦

► Heb jij/hebt u ook een vraag?

Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder. Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.